

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1882. Andra Kammaren. N:o 46.

Onsdagen den 3 Maj.

Kl. 7 e. m.

§ 1.

Fortsattes den i förmiddagens sammanträde började föredragningen af Bevillnings-Utskottets Betänkande N:o 10, angående tullbevillningen; hvarvid i ordningen förekom

Punkten 9.

För åstadkommande af följdriktighet i afseende å tullbehandlingen af likartade varor, hade Utskottet i denna punkt hemställt, att efter tarifnumret 90 (*Celluloid*, arbetad, ej specificerad) måtte inflyta en anmärkning af följande innehåll:

*Angående
tullbehand-
lingen af
Celluloid.*

“Afdrag i vigten göres ej för fodral, askar, papper eller dylikt omslag, hvari arbeten af celluloid inkomma, eller för kartor, hvarå de äro uppfästade.“

Sedan denna hemställan blifvit uppläst, begärdes ordet af

Herr Söderström, som anförde: Artikeln *Celluloid* är i och för sig en småsak och huruvida tull skall betalas eller icke för de askar, hvaruti den införes, är en ännu större småsak. Jag vill emellertid anförä det följande såsom ett bevis på att, då man söker att beskatta lyxartiklar, man vanligen misslyckas.

Arbeten af celluloid hafva hittills förtullats såsom slöjdalster med 10 procent af värdet. De simplaste arbeten af detta ämne, jag känner till, ega ett värde af 40 kronor per kilogram och skulle således den föreslagna tullen af 80 öre utgöra endast 2 procent och således innebära en icke oväsentlig nedsättning. Jag kan icke finna detta vara lämpligt, och tager mig därför friheten yrka afslag å nu föredragna punkt.

Medan jag har ordet, vill jag begagna tillfället att yttra några ord om den på flere ställen i tulltaxan intagna bestämmelsen, att de askar, papper, fodral och dylikt, hvaruti en vara inkommer, skola

Angående
tullbehand-
lingen af
Celluloid.
(Forts.)

vägas tillika med varan och betala samma tull som denna. Detta påhitt har tillkommit i vårt land ehuru det icke är alldeles nytt. Vi hafva tillämpat det redan i några år, men dock endast å några få artiklar. Man började med knappar, och derom är icke annat än godt att säga. Knappar, bijouterivaror och dylikt äro nemligen svåra att för tarans utrönande fränskilja från de kartor, hvarå en sådan artikel är uppfäst, och tarans inräknande kan således lända till en lättnad vid tullbehandlingen. Tullen på knappar och bijouterivaror är dessutom icke hög. Vid hvarje ny redaktion af tulltaxan hafva ständigt tillkommit flere och flere artiklar, vid hvilka detta förfarande blifvit infördt. När man således ständigt ökar de artiklars antal, der omslaget drager samma tull som sjelfva varan, det är att inslä på en väg, som jag icke tror vara riktig, utan till och med vådlig. Förde-larne, som uppgifvits från tulltjenstemännens sida, skulle ligga i tids-vinst vid tullbehandlingen. Jag kan dock icke ingå på, att någon fördel härigenom vinnes. Ehuru jag i trettio år varit med om att låta förtulla varor, inlagda i dylik emballage, har jag dock ej funnit att några obehag genom tidsutdrägt eller tvister uppstått till följd af emballagets särskilda vägande, på sätt tulltjenstemännen antagit. Möj-ligen kan också bakom ligga den tanken, att genom det nya systemet uppkomme en tullförhöjning, och jag vill icke bestrida, att så är, men förhöjningen är dock mycket oviss, ty konkurrensen importörerna emel-lan kan leda derhän, att till emballage användes i stället för karton-ger tunnare papper, då vinsten blir imaginär. Deremot medför det nya systemet många olägenheter. En ligger deri, att tullförhöjningen träffar de respektive artiklarne så ojemnt; på en sak kan det blifva 2 å 3 procent, men på andra 28 till 50 procent af varans värde. Jag skall be att få något klargöra hvad detta betyder. Då emballaget väger 25 procent af varans vikt, så är det ju detsamma som en tull-förhöjning med $\frac{1}{4}$ del och, då den väger 50 procent, detsamma som att för varan betala dubbel tull. Vidare kan en köpman, då han får prof sig tillskickade, vid kalkylerna för sina beställningar bestämma varans värde och tull, men icke kartongens. Och skulle det blifva mode att intaga varan i tunnare papper, så kommer varan, då den kommer till minuthandlaren, att förfaras, eller ock måste nya karton-ger anskaffas, hvilket allt blir ett stort trassel. Den största olägen-heten ligger dock deri, att, då man icke behöfver taga upp varan ur kartongerna för att efterse hvad taran gör, kommer man kanske män-gen gång att underlåta att undersöka hvad kartongerna innehålla. På detta sätt har man ju ingen säkerhet, att icke t. ex. såsom bom-ullsvantar komme att förtullas sådana af siden eller halfsiden, i stället för bomullssammet sidensammet, i stället för borstar med träskaft så-dana med benskaft o. s. v. Sådant kan inträffa, då det ej är något särskildt intresse att öppna emballaget. Om vi höjde tullen på dessa varor, gjorde vi köpmännen en mycket större tjänst än genom att nu komma med ett sådant tillägg som detta, att kartongens vikt skall inberäknas vid förtullningen. På artiklarne vantar och strumpor kom-mer för vissa sorter tullen att härigenom fördubblas. Och då man nedsatt tullen på handskar, som är en dyrbarare vara, vore det väl

ej rimligt att höja tullen på vantar, som är billigare. Vidare kommer bestämmelsen att hårdt träffa kläden och ylleväfnader, som redan nu draga orimligt hög tull, i synnerhet de grofva kläderna, hvilken tull nu kommer att ytterligare höjas genom den bestämmelsen att bräderna, på hvilka de äro upprullade och emballaget af papp och papper, i hvilka de äro inslagne, skola vägas och samma tull därför betalas som för klädet. Det finnes icke något lands tulltaxa, der sådana bestämmelser äro stadgade, men deremot innehålla de flesta länders taxor, hvaribland Tysklands, ett uttryckligt stadgande att endast varans nettovigt skall å dylika varor läggas till grund för tullafgiftens beräkning och att således afdrag skall ske för sådant emballage som det nu i fråga.

*Angående
tullbehand-
lingen af
Celluloid.
(Forts.)*

Jag anhåller således, Herr Talman, om afslag å denna punkt, såväl hvad angår sjelfva tullsatsen å celluloid, som således komme att förtullas hädanefter som hittills med 10 procent af värdet, som ock å det föreslagna tillägget.

Herr Lönegren: I fråga om den förra delen af Herr Söderströms anförande vill jag upplysa, att celluloiden hittills förtullats oarbetad såsom kemiska preparat mot 5 procent af värdet och arbetad såsom slöjdvaror mot 10 procent af värdet. Då tullkomitén hade denna fråga under öfverläggning beslöt man föreslå, att celluloid, oarbetad, skulle såsom råmaterial blifva tullfri, lika med andra råämnen, och att varan, arbetad, i likhet med flertalet andra arbetade varor, skulle förtullas efter vigt. Man vill nemligen så mycket som möjligt komma från värdeförtullningar i syfte att inkommande varor må erhålla lika tullbehandling vid alla tullplatser. Skall en inkommande vara förtullas efter värdet, uppstår stor olägenhet deraf, att, som man vet, värdet uppgifves olika på olika ställen; man har tyvärr många exempel på, att fakturorna icke äro att lita på. Celluloidarbeten äro i vissa fall närmast jemförliga med bijouterier, och därför har tullkomitén föreslagit, att tullen på denna vara skulle blifva lika med tullen på bijouterier och etuier, hvilken tullsats Kongl. Maj:t på grund af traktaten med Frankrike föreslagit till 80 öre per kilo. Importen af celluloid är obetydlig, så att det ligger föga vigt på, hvilken tull derpå bestämmes. Men det är enligt min uppfattning af vigt, att tullen på varan blifver lika, hvar helst den förtullas; och det blir den, om förtullningen sker efter vigt och icke efter värde.

Hvad beträffar andra delen af Herr Söderströms anförande, ber jag få säga, att metoden att vid förtullning inräkna askar, pappersomslag med mera i tullvigten icke är något nytt i vår tulltaxa. Den har tvärtom tillämpats i många år. Luktvatten, essencer och pomador hafva länge förtullats efter bruttovigt och sedermera har vid 1880 års riksdag blifvit bestämdt, att tullen på en betydlig mängd artiklar skulle efter samma grunder beräknas. Det förslag, som nu föreligger innebär en ännu större utsträckning i användningen af denna metod, i syfte dels att underlätta och påskynda expeditionen i packhusen, dels att förekomma anledningar till klagomål och tvister emellan tjenstemännen och köpmännen, som annars lätteligen rörande tara-

Angående tullbehandlingen af Celluloid.
(Forts.)

afdraget uppkomma, och dels och framför allt att åstadkomma lika tullbehandling öfver allt inom riket. Och dessa omständigheter äro enligt min åsigt af så stor vikt, att för dem små betänkligheter i annat hänseende måste vika. För en del artiklar, som alltid förekomma i samma emballage, såsom flaskor, burkar eller lerkärl, har föreslagits tullnedsättning i proportion mot den förut medgifna taxan. Jag kan dock icke förneka, att en tullförhöjning stundom kan genom bruttovigtens införande inträffa, men tullkomitén har trots, och säkerligen med fullt skäl, att importörerna, som äro vana att rätta sig efter olika förhållanden, äfven i detta fall skola göra det, och så ställa sina requisitioner, att de få varan till ungefär samma tull som hittills. Erfarenheten under sista åren har visat, att så torde blifva förhållandet; och jag har hört af flera importörer i Stockholm, att de redan, med anledning af nu föreslagna förändringar i tulltaxan för framtiden bestämt sina varor så, att endast en obetydlig förhöjning i tullen kan uppstå derigenom, att tara ej vidare beräknas. Att förtullning efter bruttovigt skulle, såsom Herr Söderström påstod, vara en nyhet för Sverige och ej tillämpas i något annat land eger icke grund. Äfven i Tyskland och flera andra länder beräknas varans tull i många fall efter bruttovigten; och denna metod begagnas der i ännu större utsträckning än här föreslagits.

Jag vet väl, att det här agiterats mycket för att få bort bruttoberäkningen å manufakturvaror m. m. och jag tror mig icke gå grannlagenheten för nära, om jag omnämner, att importörer i Göteborg till ordföranden i Bevillnings-Utskottets tullafdelning ingifvit en petition derom, att förhållandet i detta fall skulle få förblifva vid det gamla.

De dervid uppgifna tarorna hafva varit dels rigtiga, dels öfverdrifna. Man har t. ex. uppgifvit, att taran på yllevor kunde uppgå till 10 procent, och detta förnekas ej. Jag vet, att den kan gå ännu högre. Men jag är öfvertygad, att, om bruttovigtsbestämmelsen inkommer i tulltaxan, importörerna skola taga in varan, inlagd på annat sätt än nu, och så att den icke blifver i någon väsentlig mån högre beskattad än nu är förhållandet. I fråga om ylleväfnader vill jag tillägga, att denna bestämmelse icke egentligen rör sådana, som äro föremål för tillverkning inom landet, utan hufvudsakligen tunnare tyger, som användas till fruntimmerskläder; i afseende på valkade tyger spelar den ingen rol. Petionärerna uppgifva äfven, att taran på bomullsväfnader skulle vara 8 procent. Men det bestrider jag, ty dessa väfnader inkomma i allmänhet utan inlägg och pappersomslag. Taran på dem är således i regeln ingen, eller högst obetydlig. Jag yrkar bifall till Utskottets förslag.

Herr Söderström: Den ärade talaren på norrköpingsbanken yttrade först, att det var för att ersätta värdetullarne med vigtullar, som man föreslagit denna förändring. Man ser, hvart det bär att ersätta en värdetull med en vigtull. Man tror sig skaffa staten inkomster dermed; men resultatet blir ofta motsatsen.

Han yttrade vidare, att man icke kunde lita på fakturorna, och att fall förekommit, då de varit falska. Men hvarföre kan man icke

lita på fakturorna? Jo derföre, att man icke gjort någonting för att kontrollera deras rigtighet. Man har i vårt land aldrig gjort det ringaste försök att med hjälp af lag och förordning införa någon sådan kontroll; det har aldrig funnits något äfventyr stadgad för afgifvande af en falsk faktura, ty man har icke ens tänkt på det. Den paragraf i taxeunderrättelserna, som handlar om förtullning efter värde, är 30—40 år gammal; under hela denna tid har den fått stå qvar oförändrad. Och i denna paragraf står icke att man *skall* visa en faktura, utan der står blott att man skall visa en faktura, *så vidt så ske kan*.

Det finnes, som sagdt, icke något äfventyr om man icke företer faktura och ännu mindre något äfventyr, om fakturan icke är riktig utan man afgifver en falsk deklaration af värdet. Om man försöker lagstifta i denna väg, så tror jag att vårt folk har så mycken rättskänsla och icke är så fallet för bedrägerier, att man icke kan få fram det rätta värdet. Det bör så mycket mindre vara omöjligt, som vår förtullning efter värdetullen icke hos oss öfverstiger 10 procent.

Den enda möjligheten att få en rättvis och billig tullbeskattning på industriartiklar är att ålägga dem värdetull. Också se vi att de förnämsta främmande länder använda dylika tullar. Så har t. ex. Amerika en fullt systematiskt genomförd tullbeskattning efter värdet på allting annat än kaffe, oljor och dylika artiklar, som icke hafva ett varierande värde; allting annat, som har ett varierande värde, förtullas efter värdet. Belgien har blott värdetullar, Holland har ock infört dem. Frankrike har haft värdetullar, men gått ifrån detta beskattningssystem.

Detta har anförts som ett exempel och bevis på att värdetullar icke äro lämpliga. Ja, det vore mycket att säga om den saken, men icke ligger i denna omständighet något bevis på att värdetullar icke äro lämpliga. I Frankrike råda beträffande varuimporten helt andra förhållanden än hos oss. I Frankrike är det utländingen, som importerar varorna; den franske köpmannen sitter hemma i sitt hus och låter varorna föras till sig, men så är icke förhållandet hos oss. Här i Sverige är det vi sjelfva, som importera. I våra såväl större som mindre städer hafva tullförvaltarna mycket väl reda på de personer, som äro importörer och kunna temligen lätt om dem erhålla kännedom. Jag tror derföre att det icke går så lätt hos oss för importören att komma fram med falska fakturor.

Här har vidare ordats om de tvister, som genom olika mening om taraberäkningen skulle uppkomma mellan tulltjenstemännen och importörerna. Det är en sak, som jag icke tror på. I 30 år har jag varit importör här, men aldrig har jag råkat ut för någon dylik tvist. I verkligheten går det till på det sättet att de detaljhandlare, eller mindre handlande, som importera varor af ett eller annat slag, räkna alls icke efter hvad taran i sjelfva verket bör utgöra. De äro derföre nöjda med hvad tullförvaltaren i det hänseendet bestämmer. De större importörerna åter skicka i 49 fall af 50 en bokhållare eller ett ombud till tullen och denne låter sig nästan alltid nöja med hvad tullförvaltaren efter ögonmärke eller vana i liknande fall bestämmer. Frågas det om de äro nöjda, så svaras antingen ja eller nej; och

Angående
tullbehand-
lingen af
Celluloid.
(Forts.)

*Angående
tullbehand-
lingen af
Celluloid.
(Forts.)*

svaras nej, då heter det blott, ni får väga efter sjelf, men någon tvist behöfver icke uppkomma. Luktvattnen, pomada och dylikt hafva nu i 20 år förtullats på annat sätt; men det är en sak, som icke kan hjälpas, ty man kan icke peta ut pomadan och väga enbart flaskorna. Men med papper, askar och kartonger och dylikt är det icke så, ty det är egentligen icke mer än för 5 år sedan, som man börjat systematiskt genomföra det nu gällande tullbeskattnings sättet.

Man har sagt att i Tyskland icke finnes någon tara. I instruktionen till den tyska tulltaxan står dock skrifvet, att *askar, emballage och alla dylika saker icke skola beräknas som tullbart gods, utan endast sjelfva varan*. Vissa varor skola visserligen vägas brutto, men det är endast grofva varor, som komma in i balar, t. ex. grofva färgstoffer och dylikt, som kosta mycket litet, sällan mera än 3 pfen-nige per kilogram i tull. Då är också taran icke af någon betydelse, och det skulle vara svårare och mera kostsamt att störta varan än hvad hela saken är värd. Förhållandet med taraberäkningen i Frankrike för närvarande känner jag som sagdt icke fullkomligt till, och vill derföre icke derom yttra något.

Herr Hedlund: Efter som här blifvit fråga om tara, vill jag nämna några ord.

Jag hade tänkt mig begära att få denna punkt uppskjuten, till dess vi komme till den sista punkten i betänkan det, på det att man då skulle kunna komma i tillfälle att göra yrkande på de förändringar i tulltaxan i allmänhet, som man kunde finna vara lämpliga; men då jag hör att Kammaren redan fattat beslut i fråga om föredragningen, så torde detta icke gå för sig. Jag tror icke heller att det kan vara så farligt för de förändringar man kan önska, enär hvad Utskottet velat vinna, endast afser tullbehandling af "likartade varor", hvidan ett bifall till denna punkt icke torde vara af någon större betydelse; och jag vill derför afstå från att härutinnan göra något yrkande. Men jag anser mig dock böra ännu en gång upprepa, hvad som redan af den förste talaren påpekats, att det icke kan vara principiellt riktigt att för omslag och emballage fastställa samma tull som för sjelfva varorna. Om man t. ex. har fastställt en tull på lack af 47 öre per kilogram — jag tror att tullen på lack uppgår till detta belopp — så kan det väl icke vara meningen, att det papper eller det omslag, hvari lacket införas, också skall draga en tull af 47 öre. Om man åsätter en tull af 47 öre per kilogram å konfityrer, så kan det väl icke vara riktigt att för de burkar, hvari de införas, äfven om dessa äro simpla lerburkar, skall betalas lika mycket i tull som för sjelfva innanmätet. Då i sådana fall höljets eller kärlets vikt utgör hälften af hela bruttovikten, ökar detta tullen på sjelfva varan med *hundra* procent. Om man ville vara upprigtig, borde man väl hellre säga rent ut, att tullen på dessa varor icke skall utgå efter 47 öre, utan efter 94 öre. Man invänder, att tullen å varan i verkligheten endast är 47 öre; men då importörerne icke kunna få borttaga burkarna eller flaskorna, som äro nödvändiga för att förvara dessa artiklar, men måste betala lika mycket till för dem i tull, så måtte väl hvar och en

inse, att det är ett origtigt förtullningssystem. Det är väl sant, att det är beqvämt för tullförvaltningen att slippa besväret att särskildt väga varorna och särskildt omslaget, men vi skola väl icke inrätta en så vigtig affär för staten som vår tulluppbörd uteslutande med hänsyn till tullförvaltarnes beqvämlighet.

Jag vet väl, att det är svårt att få en ändring i hvad Kongl. Maj:t och Bevillnings-Utskottet föreslagit, men jag anser, att man icke bör låta en framställning, som är principiellt origtig, framgå utan någon gensaga. Jag gör icke något yrkande vid denna punkt; men jag skall be att få hafva det öppet för mig att, när vi komma till den näst sista punkten, få begära de ändringar i tulltaxan, som uti nu ifrågavarande hänseende kunna anses nödiga.

Herr E. G. Boström: Jag ger den siste talaren fullt rätt deri, att man vid bestämmandet af tullsatser icke skall se på tulltjenstemännens beqvämlighet, utan frågan är endast, huru man skall kunna åstadkomma en rättvis tullbeskattning på den ena eller andra varan. Men å andra sidan hafva vi öfver 100 tullplatser med en mängd tjenstemän med mer eller mindre vana vid tullbehandlingen, med mer eller mindre riktig varukänedom, och herrarna kunna väl tänka sig, till hvilka orimligheter det leder, när, såsom Herr Söderström förmenade, taran skulle bestämmas efter de olika tulltjenstemännens uppfattning eller tycke.

Herr Söderström talade om, att i Tyskland tullen alltid beräknades efter nettovigt. Om man ser efter i den tyska tulltaxan, och jag har den här i min hand, skall man finna, att tullen beräknas efter bruttovigt, när sådant i taxan är uttryckligen föreskrifvet, och det är det i flertalet fall, äfvensom när tullen ej öfverstiger sex mark per 100 kilogram.

Af tyska tulltaxan synes att tara afdrages endast för yttre emballaget såsom fat, kistor m. m., och när här är bestämdt, att varan skall förtullas efter bruttovigt, medräknas i vigten endast det närmaste emballaget såsom askar, pappersomslag och dylikt, men ej det yttre, för hvilket afdrag medgifves. Jag anhåller för min del om bifall till Utskottets förslag.

Herr Lönegren: Jag är med afseende på de upplysningar, jag ville lemna Herr Söderström, rörande den tyska tulltaxan, förekommen af Herr Boström. I nämnda taxa står det uttryckligen, huru det skall gå till vid beräkningen af taran; samt att det inre emballaget af kartonger, askar, pappersomslag, flaskor, bleckkärl, krus och burkar äfvensom trästycken och papp, kring hvilka tyger, band m. m. äro rullade, skall ingå i tullvigten; för gods, som ej drager mera än 6 mark för 100 kilogram i tull, beräknas ej afdragen för ytteremballaget.

Med anledning af Herr Söderströms yttrande i öfrigt vill jag gifva tillkänna, att jag på det lifligaste kommer att protestera mot värdetullar på alla vigtigare importartiklar. Jag vet af många års erfarenhet, huru det i sådant fall skulle komma att gå till, och jag

*Angående
tullbehand-
lingen af
Celluloid.
(Forts.)*

Angående
tullbehand-
lingen af
Celluloid.
(Forts.)

är öfvertygad om, att ifall värdetullar skulle tillämpas på större artiklar, sådant skulle komma att framkalla många bedrägerier; det vore att gynna den orättrådige köpmannen på den ärliges bekostnad, och för en sådan lagstiftning bör hvar och en rygga tillbaka.

Mot hvad Herr Hedlund yttrade, att bruttoberäkningen skulle tillkommit för att bereda tulltjenstemännen mera bekvämlighet, får jag äfven på det högsta protestera. Orsaken, hvarför tullen på en del varor skulle beräknas efter bruttovigt, finnes angifven i tullkomiténs betänkande; och der talas icke om, att stadgandet afser tulltjenstemännens bekvämlighet, utan der säges uttryckligen att det tillkommit för trafikanternas skull, för att underlätta och påskynda expeditioner af varorna, för att förekomma de många tvister mellan köpmännen och tulltjenstemännen, som rörande taroberäkningen uppstå, och hvarom närmare upplysning kan erhållas i tullstyrelsen, samt för att åstadkomma att enahanda varor vid de många tullplatserna inom riket blifva lika tullbeskattade.

Herr Söderström: Såsom en talare nämnde, lär man väl icke kunna vinna ändamålet, om man icke ser efter, hvad askarna eller omslaget innehålla, utan endast väger dem, utan att de öppnas. Det var det jag anförde som den största olägenheten, att vissa slag af gods, askar och emballage skola inräknas i vigten, och att tulltjenstemännen icke hädanefter skall vara tvungen att för uträknande af tullvigten öppna askar och omslag. Detta är en mycket större våda, än om den ene tullförvaltaren skulle beräkna en procent högre tull, den andre en procent lägre än den rigtiga.

Hvad talaren på uplandsbänken anförde, att i Tyskland vigten för vissa varor beräknas brutto, men att icke andra varor vägdes brutto än vissa grofva varor, för hvilka tullen utgör högst sex pfennige per kilogram, d. v. s. ungefär $5\frac{1}{2}$ öre per kilogram, är nog riktigt, men i den instruktion, som följer med tyska tulltaxan, står uttryckligen, att i alla de fall, der icke är föreskrifvet, att vigten beräknas brutto, der skall tullen för varan beräknas efter *netto* vigt.

Herr Lönegren: Det sista yttrandet af Herr Söderström förtjenar knappast att besvaras, ty jag är öfvertygad om, att alla inom denna Kammare lätteligen inse, att en tullbehandling omöjligen kan försiggå på det sätt, Herr Söderström insinuerar. Naturligtvis måste omslagen alltid öppnas; så att tulltjenstemännen kan öfvertyga sig om, hvad det är, som skall tullbehandlas, ty först derefter kan han bestämma den tillämpliga tullsatsen, väga och attestera varan och undersöka om emballaget är tullpliktigt eller tullfritt gods. Jag är också fullt öfvertygad om, att hvarje tulltjensteman hädanefter såsom hittills kommer att noga undersöka till tullbehandling angifna varor, innan han rubricerar och afväger dem.

Det af Herr Söderström anförda skälet förtjenar efter min åsigt icke alls något afseende.

Härmed var öfverläggningen slutad. Uppå derom af Herr Talmannen gifna särskilda propositioner godkände Kammaren dels hvad Kongl. Maj:t i fråga om tull å artikeln Celluloid föreslagit och dels Utskottets i förevarande punkt gjorda hemställan om tillägg till ifrågasvarande tariffnummer.

*Angående
tullbehand-
lingen af
Celluloid.
(Forts.)*

Punkten 10.

Med afslag å Friherre *Klinckowströms* ofvan omförmälda motion, N:o 3, i den del, hvarom denna punkt handlade, biföll Kammaren hvad Kongl. Maj:t i ämnet föreslagit.

Punkten 11.

Uti Herr *Jöns Rundbäcks* förut nämnda motion N:o 84 var föreslaget, att *Frukt* och *Bär* samt *Grönsaker*, ej specificerade, friska, skulle åsättas en införseltull af 10 öre per kilogram.

*Angående
tull å Fruk-
ter, Bär och
Grönsaker.*

Utskottet hade hemställt, att Herr *Rundbäcks* motion i denna del icke måtte af Riksdagen godkännas.

Motionären *J. Rundbäck* yttrade: Jag har redan vid en föregående punkt gifvit tillkänna hvarför jag i allmänhet önskar åtminstone något skydd för svenska trädgårds- och bättre jordbruksalster; och det är därför att det fordras mycket mera arbete och kostnad att frambringa dylika alster än att frambringa säd och dylikt. Artikeln, som vid tredje punkten var före, var visserligen icke af den beskaffenhet att vid bestämmande af tull derpå borde fästas någon synnerlig vikt; men med föreliggande artikel är förhållandet helt annorlunda. Af friska grönsaker, frukter och bär infördes enligt Kommerkollegii berättelse under år 1880 1,193 centner, representerande ett värde af 83,000 kronor. Man kan måhända tycka att detta icke är någon betydande summa, men det är i sanning icke heller någon liten sådan; och den är i alla fall tillräcklig för att visa att en betydlig täflan på detta område eger rum, och den visar också, enligt mitt förmenande, att denna odlingsgren i vårt land allt mer och mer försvåras. Det är en egenhet med dessa trädgårdsprodukter och det är att transportskostnaderna spela en stor roll, då det gäller att afsätta desamma. Transporten sjöledes är både den billigaste och bästa, emedan dessa varor då taga den minsta skada. Den är betydligt billigare än jernvägs- för att nu icke tala om landsvägstransport.

Nu föra ångbåtar eller till och med segelfartyg dessa varor till Göteborg och Stockholm; och de föras dit från Tyskland eller Schleswig—Holstein på detta sätt vida billigare och bättre än om de skulle forslas från mellersta Sverige till samma orter å lands- eller jernväg. Jag anser således, att man icke med fördel kan t. ex. sända dessa varor från Göteborg till Stockholm med jernväg, utan man måste söka få dem befordrade sjöledes, om man skall kunna göra ens någon för-

Angående
tull å Frukt-
ter, Bär och
Grönsaker.
(Forts.)

tjenst derpå. Hvad konkurrensen i dylika fall gör skall jag be att få påvisa. Jag läste nyligen ett i Göteborgs Handels- och Sjöfartstidning intaget utdrag ur ett bref från London, dateradt den 5 sistlidne April, hvori bland annat omtalades att man kunde transportera hvete från Boston till Liverpool för ett pris af endast 7 öre per svensk tunna. För detta pris fraktas på våra jernvägar en tunna hvete endast *en* mil. Då man nu kan få en tunna hvete från Boston till Liverpool för detta billiga pris, så kan man väl tänka sig att kostnaden för samma varas transport från Amerika till Sverige icke kommer att blifva mycket dyrare; och deraf synes hvad konkurrensen och sjöfartstransporten kan göra, då man kan få varor hit från Amerika för billigare pris än med jernväg från Gnesta till Stockholm eller från Falköping till Göteborg. Då man nu vet att i Amerika icke finnas några grundskatter och att klimatet och jordmänen der äro mycket gynsamma, men vi deremot fortfarande stå nedtryckta af skatter, så att t. ex. en trädgårdsmästare hos oss får betala 10 à 20 procent af sin inkomst till staten och kommunen, vill man dock att alla jordbruksalster, som inkomma från utlandet, skola undgå all tullbeskattning. Man kan sälja grönsaker i Göteborg eller Stockholm, hvilka varor införts utan att derför erlagts ett öre till svenska statskassan; men om vi skulle försöka att till utlandet införa frukter och bär eller grönsaker, finge vi nog se hvad det kostade.

Dessa omständigheter göra att jag för min del anser denna gren af Sveriges jordbruk vara missgynnad. Vi jordbrukare kunna icke producera denna vara eller någon annan utan att derför nödgas betala stora skatter. Tag derföre bort dessa bestämmelser om grundskatter etc. och jag skall icke vidare vara protektionist hvad jordbruket angår. Laga att Sveriges jordbrukare få producera i vårt hårda klimat trädgårds- och jordbruksalster skattefritt! Men det vill man icke, utan man drifver hellre genom dylika bestämmelser folket öfver till Amerika. På samma sätt behandlar man i Sverige allt hvad som produceras; det måste draga stora skatter; men det, som köpes från utlandet, får komma in skatte- eller tullfritt. Nu kan man kanske säga, att dessa varor draga skatt i eget land. Ja, visserligen! Men är det utlandet som underhåller våra samhällsnyttiga inrättningar såsom våra skolor o. s. v. eller vår krigsmakt till lands och vatten, som vi nödgas betala till af fruktan att man skall anfalla oss? Hvad är det väl som hos oss utgör värnepligt? Männe det är utländingen?

Vid 1880 års riksdag visade en motionär, att humla kunde med fördel odlas i vårt land, men för att detta skulle kunna gå för sig, ansåg man ett skydd för denna odling vara nödig. Riksdagen och särskildt Bevillnings-Utskottet voro då äfven nog högsinnade och rättvisa att bestämma ett dylikt skyld; men nu, när det är fråga om andra jordbruksalster än humla, hvilka likväl kräfvat en likartad skötsel och en fullt lika högt kultiverad jordmån, då är man icke lika villig eller insigtsfull att värna om denna odling.

Vid nästa punkt i Utskottets betänkande, der det är fråga om en ännu långt viktigare artikel, än den, hvarom här är fråga, skall jag taga mig friheten att än vidare belysa den betydelse för vårt land,

som denna fråga eger. Den rörer ett förhållande, som förr eller senare övilkorligen måste uppmärksammas och som slutligen måste genomdrivas och den skall intilldess återkomma år ifrån år, riksdag efter riksdag. Går den icke igenom denna gång, så skall den genomföras en annan. Vill man motsätta sig mitt förslag eller bevisa dess olämplighet, så bör man åtminstone därför anföra bättre skäl än Herr Olof Jonsson, som, då det var fråga om min framställning i tredje punkten icke alls yttrade sig i sak, utan hufvudsakligen sysselsatte sig med mig personligen. Jag kan dock försäkra honom att jag varit jordbrukare under längre tid än han; i min ort, ja endast på Hisingen, produceras helt säkert mera trädgårdsalster än i hela Helsingland, och vill han hafva lök på laxen, så kan jag stå honom till tjänst med det äfven.

Angående tull å Fruktter, Bär och Grönsaker. (Forts.)

Herr Talman, jag yrkar bifall till min motion.

Vidare anfördes ej. Kammaren afslög motionen i förevarande del samt godkände i stället hvad Kongl. Maj:t i ämnet föreslagit.

I *punkten 12* hade Utskottet utlåtit sig öfver den del af Herr J. Rundbäcks merberörda motion, hvori var föreslaget, att artikeln *Frö*, andra slag, ej specificerade, måtte åsättas följande tullsatser, nemligen:

Angående tull å Frön.

För blomster- och trädgårdsfrö	50 öre
„ hamp- och linfrö	10 „
„ kål-, hvitbets-, rot-, rof- och rapsatfrö	15 „
„ klöfver- och gräsfrö, alla slag	10 „

allt per kilogram.

Och hade Utskottet hemställt, att Herr Rundbäcks ifrågavarande framställning måtte lemnas utan afseende.

I anledning af denna hemställan anförde:

Herr J. Rundbäck: Vid denna punkt ber jag att ytterligare för en stund få upptaga Kammarens tid. Hvad här afses angår nemligen den viktigaste och mest omfattande delen af min motion. Jag ber t. ex. att få påpeka, att af de sorters frö, hvarom här är fråga, infördes under år 1880 för 3,351,000 kronor. Importen af denna vara är således ingen småsak; frö är en af våra största importartiklar och denna artikel är så beskaffad, att jag i visst fall skulle anse det lända till största nytta för landet, om frö, ehuru en nödvändighetsvara, belades med importförbud. Om jag icke misstager mig, är i Tyskland import af amerikanskt klöfverfrö för närvarande förbjuden på grund just af det myckna ogräs, som deri finnes och dess ömtålighet för klimatet. Jag skall be, att med några uppgifter få styrka att en myckenhet ogräs ofta finnes i utländska frösorter. Uti en årsberättelse från kemiska stationen för södra Kalmar län och Blekinge för år 1879 säges t. ex. om rödklöfverfrö: "hvad angår fröens tyngd, befans ständigt det i Sverige skördade fröet långt tyngre

*Angående
till å Frön.
(Forts.)*

än det utländska, som bekant, en egenskap, som ger det nordiska fröet ett högre värde än det från sydligare trakter“. Derefter talas om flere frösorter, bland annat om linfrö, hvaraf fyra sorter blifvit undersökta: “det renaste fröet beräknades per skålpund innehålla 6,000 frön af *Spergula maxima*, 5,200 af *Lolium lineola*, 2,250 af *Cuscuta epilinum* o. s. v. Det orenaste åter 19,100 frön af *Chenopodium album*, 13,700 af *Spergula maxima*, 10,000 af *Cumelina sativa* o. s. v.“ Vidare yttras att de senare årens erfarenhet icke visat någon väsentlig förändring i fröens beskaffenhet. Dock säges i den återopade berättelsen: “De under året till undersökning inlemnade prof af utsädesfrö hafva i allmänhet visat en bättre kvalitet än de, som undersökts under föregående år“. Jag ber ytterligare att få nämna, att enligt de upplysningar, jag erhållit från Markfrökontoret i Köpenhamn, anser man i Danmark 30 å 40 frö af klöfversnärjan uti ett skålpund klöfverfrö vara tillräckligt för att med klöfversnärja betäcka det klöfverstycke, som med ett dylikt quantum frö kan besås, och det finnes och säljes klöfverfrö, som innehåller per skålpund ända till en tredjedel snärjklöfverfrö eller i stället för 30 å 40 stycken ända till 30 å 40,000 dylika frön per skålpund. Vidare talas i sagda årsberättelse om stenskärfvor. Jag har från Stockholm, från en verklig auktoritet, hvars namn jag dock icke vill nämna, hört, att det mycket ofta skall förekomma sandblandningar i från utlandet inkommet klöfverfrö; och i Tyskland, der man har särskilda maskiner för att behandla kisel-sanden, som är ämnad att inblandas i fröet, kallas ett sådant tillvägagående icke förfalskning, utan att “modifiera“ priset å fröet. När sedan detta “modifierade“ klöfverfrö införts till Sverige, kan det naturligtvis säljas till ett pris, som mycket understiger en naturlig och god vara; men hvad värde har denna kisel-sand, hvilka skördar väntar man af den och huru kan en redbar täflan ega rum gentemot ett sådant tillvägagående?

Jag har ytterligare hört uttalas från Halland af en framstående frökontrollör, att vid undersökning af svenska och främmande importerade frön klöfversnärjan förekommit i 27 stycken, af omkring ett och ett halft hundradetal prof. Af dessa innehöll ett prof 6,600 dylika frön per skålpund. Andra höllo respektive 4,284, 1,370, 1,320 stycken frön, 12 prof innehöllo mellan 100 och 1,000 stycken cuscutafrön, allt per skålpund; de svenska profven voro emellertid fria från detta ogräsfrö. Till samma kontrollör inlemnades under namn af “luddtätel“ ett prof å ett från en firma i Köpenhamn inkommet parti gräsfrö; vid undersökning befans detsamma utgöra blott de från-harpade agnarne från något fröparti. Det bestod nemligen af 88,1 procent agnar och blott 1,8 procent grobart frö (dessutom förekom deri 4,5 procent raygräs samt 5,6 procent icke grobart frö). Ett annat parti luddtätel, som troligen vuxit å mossjord, var till utseendet rent och vackert, men ej fullmoget, så att blott $\frac{8}{100}$ procent voro grobara. Ett parti *Aira cœspitosa* höll blott 1 procent bruksvärde. Anse nu herrarne verkligen att det icke vore skäl att förhindra ett sådant “skoj“. Jag erkänner väl att med denna tullsats icke mycket skall kunna uträttas, ty den är för ringa; men om man betänker huru

många millioner, som nu förloras genom användande af dåligt och förfalskad utsädesfrö, så torde det vara skäl att åtminstone söka göra något. Herrarne kunna möjligen erinra, att man icke bör köpa det dåliga fröet; men dervid vill jag anmärka att det är mycket svårt att skilja förfalskad frö från oförfalskad och att en stor del af det frö, som utbjudes i handeln, icke är så beskaffadt som det utgifves vara.

*Angående
tull å Frön
(Forts.)*

Att det nordiska utsädesfröet är bättre än det från sydligare länder är för öfrigt allmänt erkänt och påvisadt och härför hafva vi icke en svensk, utan en utlänning, Professor Schybeler i Kristiania, att tacka, som allra först vid ett landtbruksmöte i Göteborg offentliggjorde resultatet af de storartade kulturförsök, som af honom blifvit gjorda ända upp till Lofoten och derigenom fullkomligt visat att det nordiska fröet är icke blott bättre utan äfven grobarare än det från andra trakter. Utlänningarne erkänna detta också, och de köpa en högst betydlig mängd utsädesfrö från oss och sälja i stället till oss sitt dåliga frö. Skulle det nu icke vara skäl att lägga tull på detta dåliga frö, som folket icke kan skilja från det goda fröet och hvars spridning man icke på annat sätt kan hindra, ty det finnes så många, som se på priset och tro på de uppgifter, som förekomma i de prospekter, som kringlämnas och der intyg lemnas om att fröet är kontrolleradt. Förhållandet är nemligen att dessa frihandlare, som öfverallt kringkicka dessa prospekter, låta kanske undersöka ett fröprof, som befinnes något så när godt, och derom skaffa de sig intyg; men det frö, som sedan af dem levereras, det är oftast helt annorlunda. Det är min lifligaste öfvertygelse att Kammaren skall behjerta dessa omständigheter.

Jag vill här icke ingå i någon granskning af Utskottets ringa motivering. Utskottet har egentligen icke gifvit något skäl alls, utan blott hänvisat till de skäl, som finnas anförda vid 2:dra punkten, som handlar om sidenband, men hvad klöfverfrö och sidenband hafva med hvarandra att skaffa, det kan väl endast Utskottet utreda. Vidare underrättar Utskottet Kammaren om en högst märklig sak, nemligen att frön användas af trädgårdsodlare och landtbrukare. Ja, det lär väl icke kunna förnekas; ty utom kanariefrön, som användas af foglar, lär det väl vara landtbrukarne, som begagna frön; men det visar huru litet Utskottet tror att folk är hemma i saken, då det anser sig behöfva upplysa om att klöfverfrö användes af landtbrukare.

Som sagdt, jag anser denna fråga vara af mycket stor betydelse och af den vikt för landet, att jag hoppas och tror att Kammaren skall bifalla det förslag, som jag i min motion tagit mig friheten att framställa.

Herr Hedlund: Då Utskottet säger att frön egentligen komma trädgårdsodlare och jordbrukare till godo, är det väl endast för att i detta hänseende lemna motionären en liten upplysning; ty Utskottet hade svårt att föreställa sig att någon, som vill bevaka jordbrukets intresse, skulle vilja föreslå en tull på utsädesartiklar. Utskottet kunde väl ej föreställa sig annat, än att ett sådant förslag komme från nå-

*Angående
tull & Frön.
(Forts.)*

gon, som icke riktigt kände till våra jordbruksförhållanden. Af sådan anledning var det väl som Utskottet lemnade denna upplysning, hvilken motionären med harm tillbakavisat. Jag tror dock att Utskottet hade goda skäl för att lemna honom denna upplysning. Det är nemligen, som jag sagt, här fråga om huruvida de svenska jordbrukare och trädgårdsodlare, som behöfva utsäde, skola betala skatt för detta utsäde eller icke. Nu säger man: vi hafva ju sjelfva ett tillräckligt godt utsäde; det utländska är deremot ytterst dåligt. Men då svarar jag som jordbrukare: välan, då köper jag icke det utländska, utan jag köper det goda inhemska. Då invänder man åter: men du är en oförståndig man, som köper detta billiga sämre utländska frö framför de inhemska. Jag anhåller att få vara oförståndig, svarar jag och utan förmynderskap af vare sig Riksdagen eller någon annan. Är jag då verkligen så oförståndig, att jag icke tager den vara, som är för min kultur fördelaktigast, så må detta oförstånd vara min egen sak.

Motionären har nu som förut icke ens skyggat tillbaka för att mot vissa namngifna nationer utslunga beskyllningar för förfalskningar, likasom han låtit Kammaren veta, att det vore frihandlarne, som i allmänhet ginge bedrägligt och samvetslöst tillväga. En sådan anklagelse från detta håll kunna de senare nog bära, men det är icke sagdt att Kammaren lika obetingadt går in derpå. Hvad förfalskning af frösorтер angår, så kan den ega rum lika bra i Sverige som utlandet, likaväl af protektionister som af frihandlare; jag tror icke vi hafva någon anledning att utpeka den ene mera än den andre.

De anmärkningar man gjort emot frösorterna hafva sin grund deri, att fröna vid rengöringen blifvit behäftade med några orena ämnen. Jag vill med anledning deraf omnämna att på vestkusten har man bildat ett sällskap för fröodling, till hvars främjande jag är glad att hafva kunnat i någon mån medverka. Sällskapet afser att genom en större enighet emellan jordbrukarne och genom en noggrann kontroll förebygga att fröodlarne och säljaren göra sig saker till att sända ut i marknaden en mindre god, d. v. s. en mindre ren vara. Det är icke alla, som hafva reda på och förstånd till att afgöra den ena eller andra frösorтерens kvalitet. Derför har man bildat denna förening: för att häfda det till sin natur goda svenka fröets anseende och göra detta frö till en lönande exportartikel.

Huru skall man vidare bära sig åt under de år, då man icke får någon grobar fröskörd i vårt eget land? Och det finnes år, då denna fröskörd varit ganska ringa, särdeles då skörden blifvit skadad af regn. Då är det temligen ovisst huruvida våra egna tillgångar skulle vara tillräckliga att förse våra jordbrukare med det frö, de behöfde. Jag har hört kunniga jordbrukare säga, att om de t. ex. i fjor icke fått köpa frösorтер från utlandet, så hade de varit illa deran. Icke heller skall man väl genom en tullsats åstadkomma en kontroll; dertill finnas andra medel. Då man nu känner till de förfalskningar, för hvilka de olika fröslagen äro utsatta, men dessa förfalskningar äro svåra att upptäcka, så hafva hushållningssällskapen uppfört stationer för verkställande af analyser och noggranna undersökningar af fröen; deri-

genom förekommes de dåliga fröens, de inhemska såväl som de utländska, spridande bland allmänheten.

Den ärade talaren yttrade sjelf att det skulle vara af ringa verkan af få tull på de olika frösörterna, och deri har han fullkomligt rätt. Tullen skulle icke hafva någon annan verkan än att den svenske jordbrukaren finge betala fröet något högre. Håri kan visserligen icke ligga någon särdeles stor fara; men icke kan det vara riktigt att, när man talar om att jordbruket redan förut mer än tillräckligt är nedtryckt af indirekta skatter, man skall pålägga vårt utsäde en ny indirekt skatt, som, om den också icke är så tung, dock måste vara principielt orimlig.

Jag yrkar bifall till Utskottets hemställan och afslag å motionen.

Herr Olof Jonsson: Om motionären i sina öfriga förslag egentligen berört bagatellsaker, så är förhållandet dock icke detta här; ty den tullsats, som han här föreslår och hvilken han sjelf anser såsom en obetydlighet, spelar verkligen icke någon obetydlig roll. Tullen skulle nemligen efter importen af linfrö år 1880 uppgå till cirka 400,000 kronor sant af klöfver- och annat gräsfrö till 120,000 kronor. Skulle således motionären tro att här endast är fråga om småsaker, så misstager han sig ganska mycket. Om han deremot skulle hafva för afsigt att genom den föreslagna tullsatsen söka helt och hållet utestänga import af utsädesfrö, så vill jag hemställa till honom huru Sveriges jordbrukare skulle kunnat reda sig utan en sådan import under föregående året, då vår egen fröskörd var så dålig, att den icke fylde mer än $\frac{1}{3}$ af landets behof.

Man har i allmänhet sagt, att man skall belägga en vara med tull, för att icke billiga och dåliga varor må produceras, och man tror att tullsatsen skulle kunna verka derhän, att det producerades ärliga och goda varor, som förtjena att betalas högt. Men tror verkligen motionären att en tullsats på utländskt frö skulle verka i detta syfte? Kan man icke hellre antaga att om utländingen nu, såsom motionären sagt, inblandar jord och sten i fröet, så skulle han komma att inblanda ännu mera af dessa saker i det frö, som han, om en tull åsattes, skall sälja i Sverige, just till följd deraf, att han tror att den tullsats, som lägges på importen, drabbar honom och icke oss. För min del kan jag icke finna att man genom tullsatsen kan vinna målet att utestänga en dålig vara. Det återstår således endast såsom ett sista skäl för motionärens förslag, att han vill söka skaffa statsverket större inkomster. Men i så fall tror jag att han icke kunnat välja någon olämpligare vara än den ifrågavarande, som är af särdeles stor vikt och betydelse för landets jordbrukande befolkning. I anledning af hans kontrovers i öfrigt med mig har jag ingenting att säga, utan lemnar denna åsido.

Jag yrkar bifall till Utskottets förslag.

Herr J. Rundbäck: Man har sagt att, då man fordrar tull å någon artikel, ändamålet dermed skulle vara att bereda statsverket

Angående
tull å Frön.
(Forts.)

ökade inkomster. Nej, visst icke. Men om skyddstull åsättes vissa varor, t. ex. just den artikel, som nu är i fråga, skulle man kunna producera en massa varor här i landet, som vi nu köpa af utländingen. Här är blott föreslagen en ringa tullsats. Det är icke fråga om, såsom Herr Olof Jousson i Hof yttrat, att förskaffa genom denna tull större inkomster åt staten.

Jag har redan visat, att Sveriges jordbrukare under år 1880 köpt utländskt frö för öfver 3,300,000 kronor och det är naturligt att efter förlidet års klena fröskörd och usla bergning jordbrukarne nästan uteslutande varit hänvisade till den utländska marknaden för att fylla sitt behof af utsädesfrö. Men märkvärdigt är att priset å utländskt frö år 1880 stälde sig betydligt lägre än nu. Jag har sjelf köpt frö från utlandet, och fått betala detta frö dubbelt högre i år, än år 1880, fastän varan varit mycket sämre. Om vi nu skulle åsätta klöfver- och gräsfrö en tull af 10 öre per kilogram, så kan en dylik ringa tullsats icke hafva någon inverkan på fröpriset, som höjt sig 60 å 50 procent. Jag vill söka åstadkomma att man inom landet producerar frö. Vilja Sveriges jordbrukare, såsom Herr Hedlund sagt, icke köpa deraf, så blir detta deras ensak.

Herr Hedlund har påstått, att jag slungat ut beskyllningar mot andra länder för förfalskningar. Jag har icke slungat ut några sådana mot en hel nation: men jag har visat genom de årsberättelser, som jag citerat, flera exempel på att fröförfalskningar i utlandet verkligen förekommit. Man har erfarenhet af att bland frö inblandats kisel och varan sedermera sålts för, såsom man kallat, modifieradt pris. Jag hoppas att bedrägeriets ande icke måtte hafva så utbredd sig bland Sveriges folk, att den härvidlag kan vara af någon betydighet; men skulle man i nu förevarande afseende blifva utsatt för ett bedrägeri, så vore det ju mycket lättare att komma åt bedragaren, då han funnes i landet, än att kunna lagföra t. ex. en amerikansk person eller firma.

En bekant sak är att det amerikanska klöfverfröet är uppblandadt med ogräs. Men det är icke nog med att ogräset förstör fröen, utan det är ganska svårt att utrota ett sådant skadligt utsäde. För öfrigt är det icke förenligt med god kultur af jorden att odla klöfverfrö, emedan en god klöfverskörd mattar jorden, och jag känner jordegare, som derföre till och med förbjuda sina arrendatorer att odla klöfverfrö till större belopp än som är nödvändigt för att tillfredsställa behofvet af utsädesfrö. Herr Hedlund har sagt här en gång i fjor, att det bästa vi kunna göra är att odla hafre. Jag ber dock få fästa uppmärksamheten på att hafreodlingen, om den ock i början ger ganska god inkomst, dock slutligen, äfven den, betydligt utmattar jorden, och således ej heller är förenlig med god jordkultur.

Beträffande frörensningen, så verkställes denna nu mera temligen allmänt bland våra jordbrukare; äfven de mindre af dem hafva vanligtvis en rensningsmaskin, ehuru icke af det slag som begagnas vid frökontrollanstalterna, hvilkas dyrhet icke medgifver annat än de större egendomsegarne att förskaffa sig dem.

Jag vidhåller mitt yrkande.

Herr Liss Olof Larsson: Det är vågadt att uppträda efter den grundliga afbasning, som Herr J. Rundbäck nu erhållit af sina motståndare, då jag kommer att tala till fördel för hans förslag, men jag vill dock yttra några ord. Om Herr Rundbäck ur sitt förslag uteslöte hvad som rör tull å blomsterfrö äfvensom å linfrö, så skulle måhända hans förslag blifva mildare bemött och detsamma hafva bättre utsigt till framgång, än hvad nu är fallet. För min del instämmer jag fullkomligt deri, i hvad det afser tull å klöfver- och gräsfrö. Härvid ber jag på förhand få förklara, att jag icke odlar dessa frösorter, utan sjelf årligen får köpa dem. I år har jag till och med måst köpa sådant frö två särskilda gånger, emedan det jag köpte första gången var odugligt. Man säger, att det skulle blifva så betungande för jordbrukaren, om man lade tull på klöfver- och gräsfrö. Det måste jag bestrida. Ty bättre är det att få betala litet mer på en gång och få en god vara än att behöfva köpa varan två gånger och ändock få den som icke duger.

Angående
tull å Frön.
(Forts.)

Vidare påstås det, att fröen utan synnerligt besvär kunna undersökas till sin beskaffenhet. Detta är dock lättare sagdt än gjordt, i synnerhet hvad angår de mindre jordbrukarne. I Dalarne har man måst upprätta en frökontrollanstalt, emedan man der år efter årgjort förluster genom användande af odugligt frö; och dessa förluster inskränka sig icke blott till förlusten af de för dess inköp använda penningarne, utan hvad värre är, jordbrukaren går derjemte miste om sjelfva grödan; och det är en förlust som icke är så lätt ersatt.

Jag ber att få uppläsa några ord ur en Kopparbergs läns hushållningssällskaps kungörelse i detta ämne. Der heter det: "Som fröundersökningar vid länets frökontrollstation gifvit vid handen, att en stor del af det rödklöfver- och timotejfrö, som under innevarande år hållits och hålles till salu inom länet, varit af amerikansk härkomst, hvilket varit fallet äfven med en del frö, som blifvit vid annan frökontrollstation undersökt och plomberadt, utan att fröets amerikanska härkomst blifvit i plomberingsattesten omnämnd, så har Förvaltnings-Utskottet, enär amerikanskt frö med skäl anses *odugligt* till utsäde här i landet, *der de deraf uppkomna plantor högst sällan uthärda vinterkölden* etc." Nu har man måst vidtaga åtgärder till förekommande af de olägenheter, som äro förenade med användandet af detta odugliga frö, som öfversvämmar landet. Jag frågar om det under sådana förhållanden kan anses obilligt att begära tull å det utländska fröet, allrahelst som det svenska fröet, enligt hvad ju allmänt erkännes, är af den bästa beskaffenhet.

Men, invänder man, hvarifrån erhålla frön, om man icke hemtar utsäde dertill från utlandet? Till svar härå ber jag få erinra, att om den svenska jordbrukaren hade utsigt att få sälja frön inom landet utan att behöfva konkurrera med den amerikanska varan, så skulle här nog alstras tillräckligt af denna produkt för att fylla det svenska jordbrukets behof deraf. Må vara, att den inhemska varan komme att ställa sig något dyrare än den utländska. Men alltid vore det väl bättre att få en god vara, än att behöfva dragas med den odugliga amerikanska som nu får tullfritt införas. Visserligen gror det ameri-

Angående
tull å Frön.
(Forts.)

kanska fröet samma år som det sås, men under vintern går det ut, och således förloras den gröda som man beräknat af det utsådda fröet.

Jag tror således att man icke skulle göra jordbrukaren någon skada, åtminstone icke de jordbrukare, som producera frö, och ännu mindre dem som icke producera denna vara, genom den af mig önskade tullen. Jag har hört sägas att i frökontrollanstalten i Falun två tredje-delar af det till profning dit inlemnade fröt befunnits vara odugligt i det närmaste; man får visserligen det utländska fröet något billigare än det inländska; men man löper i förra fallet den risken att blifva utan gröda, och hvad det betyder, känna nog många bland oss. Jag skall alltså för min del yrka bifall till Herr Rundbäcks motion i hvad densamma rörer "klöfver- och gräsfro, alla slag", men hvad de andra sorterna beträffar, så kunna vi gerna låta dem vara tullfria — i synnerhet blomsterfrö, till tröst och hugnad för Bevillnings-Utskottets majoritet.

Häruti instämde Herrar *Carl Johansson, E. Olsson* och *J. Andersson* i Baltorp.

Herr Hedin: Jag skall naturligtvis icke yttra mig om behovet af tull på frö, utan endast anhålla att få göra en anmärkning om tvistefröet mellan de båda ärade talarne på Göteborgs- och Bohuslänsbänken. Om den talare från Göteborgs- och Bohuslän, som sist hade ordet, yttrat sig med någon skärpa mot den utländska förfalskningsindustrien, så tror jag icke att han sagt något mera än hvad han ganska väl kan stå för. För att styrka detta vill jag blott hänvisa den ärade talare, som sitter ytterst till venster på göteborgsbänken, till den uti Tyskland på 1870-talet utkomna förordning, som legaliserar tillverkning af giftiga tapeter, afsedda för export.

Herr C. A. Larsson: Jag begärde ordet egentligen för att hemställa till min vän Jöns Rundbäck, huruvida han ansåg oss använda tiden väl, då vi sysselsatte oss med sådana långgrandiga diskussioner, som man här i en och annan fråga fått höra. Icke kunna vi väl tro, att våra landtbrukare äro så fåkunnige, att de kunna vilja pålägga sig en hög skatt, för att kunna förskaffa sig en sådan nödvändighetsvara som utsädesfrö för gräsväxten. Icke heller kan det vara skäl att hålla några långa tal för sina enskilda åsikter i frågan; men enligt min tanke åtminstone skulle vi jordbrukare hafva ställt oss ganska klen och haft svårt att i år få något utsädesfrö, annat än från utlandet, då vi veta att på de flesta orter i vårt land lemnade fjorårets skörd icke till utsäde användbart gräsfro.

Jag hemställer att vi måtte bifalla, hvad Utskottet föreslagit i denna punkt.

Herr *Magnusson* förenade sig med Herr C. A. Larsson.

Grefve Björnstjerna: Jag skulle kunna inskränka mig till att instämma med den siste värde talaren; men jag tillåter mig dock

att med några ord upptaga till besvarande talarens på dalabanken yttrande.

Jag hemställer till den ärade talaren sjelf, huru det skulle gått i Dalarne i år, om der icke funnits tillgång på utländskt klöfver- och gräsfrö till utsäde. Fröskörden i fjor slog i hela Sverige komplett fel. Då landet således icke sjelft kunde producera nödigt utsäde, måste man ju köpa. Männe det då för landtbrukaren hade varit så synnerligt förmånligt, om han för det frö, han måste köpa, nödgats betala mera än hittills till följd af tullsats på varan. Jag vill vidare fråga, om det dåliga utländska frö talaren omtalat blifvit bättre, om man lagt 5 öre i tull derpå. För min del tror jag det icke. Då intet annat frö fans att tillgå, förmodar jag äfven att det utländska fröet i alla fall var välkommet, huru dåligt det än befans vara. Så länge det således är ett faktum, att vi icke inom landet kunna producera det klöfverfrö som behöfves, torde det för landtbrukaren vara af största vigt att erhålla denna vara utifrån för så billigt pris som möjligt. Jag bestrider icke att det svenska fröet i allmänhet är bättre än det utländska, derom råder icke någon tvekan, men innan vi deraf kunna producera tillräckligt, finnes i min tanke intet skäl att lägga tull å det utländska.

Jag yrkar bifall till Utskottets hemställan.

Herr J. Rundbäck: Då hamp- och linfrö begagnas till fabricerande af oljor och här finnas personer, som anse att man icke bör hafva tull på oljor eller på de ämnen af hvilka de frambringas och som *följaktligen* icke heller vilja rösta för tull på de andra frösörterna, emedan tull på frö af hampa och lin äfven är ifrågasatt, så får jag återtaga förslaget om tull på dessa båda frösörter, men vidhåller mitt yrkande om tull på alla andra i momentet omförmälda frösörter. Dessa sistnämnda sorter kan jag icke skilja åt, ty hvad jag har föreslagit afses just i främsta rummet blomster- och kolfrön m. m., af hvilka vi ofta få de sämsta sorterna och de som allraminst lämpa sig för oss, men af hvilka allra största delen kan odlas lika bra inom landet. Det är dessa frösörters beskaffenhet som gjort det nödvändigt att förebygga att sådan dålighet icke kommer in i landet. Det är såsom Herr Liss Olof Larsson sade: den största förlusten är icke det penningbelopp, som man utan nytta fått utgifva för det dåliga fröt, utan den ligger deruti, att man icke kan i tid veta, om fröet går till, i följd hvaraf man utan sin vetskap får missväxt; skadan kan således blifva ganska stor, hvilket icke kan inträffa, om man sår svenskt frö.

Herr Carl Anders Larsson får ursäkta, att jag än en gång begärde ordet. Jag tror visserligen att han är mera road, när han får tala sjelf än när han hör på andra, och detta nöje vill jag icke missunna honom. Men det kan han väl finna, att det är ett fullkomligt missförstånd af min mening, då han säger att jag skulle vilja lägga en ny skatt på jordbruket.

Med undantag för frö af hampa och lin anhåller jag om bifall till mitt förslag i öfrigt.

Angående
tull å Frön.
(Forts.)

Angående
tull å Frön.
(Forts.)

Herr E. G. Boström: Jag tillåter mig fästa uppmärksamheten derpå, att det icke endast är lin- och hamprö som är föremål för oljefabrikationen i vårt land. Det är äfven förhållandet med rof och rapsatfrö, hvaraf den vanliga lysoljan beredes.

Sedan öfverläggningen förklarats slutad, gaf Herr Talmannen propositioner såväl på bifall till Kongl. Maj:ts förslag i förevarande ämne som ock på de olika yrkanden, hvilka under öfverläggningen blifvit framställda af Herr Liss Olof Larsson och af Herr Jöns Rundbäck i dennes senaste anförande; och fann Herr Talmannen den förstnämnda propositionen vara med öfvervägande ja besvarad. Votering begärdes samt företogs, sedan till kontraposition antagits Herr Liss Olof Larssons yrkande, enligt en nu uppsatt och af Kammaren godkänd så lydande voteringsproposition:

Den som, i fråga om Bevillnings-Utskottets i 12:te punkten af Betänkandet N:o 10 gjorda hemställan, vill bifalla i oförändradt skick hvad Kongl. Maj:t angående tull å artikeln "frö", andra slag, under rubriknumret 128 i tulltaxan föreslagit, röstar,

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Kammaren godkänt den af Kongl. Maj:t rörande oförmälda artikel föreslagna lydelse af tulltaxan med den förändring deri, som af Herr Liss Olof Larsson under öfverläggningen påyrkats.

Omröstningen visade 124 ja mot 72 nej; hvadan Kammaren beslutit i öfverensstämmelse med ja-propositionens innehåll.

Punkten 13.

Angående
tull å Garn.

För Garn, bomulls-, enkelt eller dubbleradt, i härfvor eller å bobiner, såväl ofärgadt som färgadt eller tryckt, alla slag, hade af Kongl. Maj:t föreslagits nedsättning i tullsatserna, för det ofärgade från 19 till 15 öre, och för det färgade eller tryckta från 33 till 30 öre, allt per kilogram.

Deremot hade Herr E. G. Boström i sin förut omnämnda motion yrkat, att nu gällande tullsatser å bomullsgarn måtte bibehållas.

Utskottet, som i förevarande punkt yttrat sig öfver berörda framställningar, hade i anledning af desamma hemställt, att Riksdagen måtte godkänna hvad Kongl. Maj:t i detta afseende föreslagit.

Enligt anteckning å Betänkandet var reservation mot nämnda

hemställan inom Utskottet anmäld af Herrar *E. G. Boström, Reuter-svärd, H. Fock, J. N. Boström, Svensson* och *Lönegren*, hvilka för sin del tillstyrkt bibehållandet af gällande tullsatser å ifrågavarande artikel.

Angående tull å Garn.
(Forts.)

Ordet lemnades till

Herr Ekenman, som yttrade: Jag hade knappt ämnat att under behandlingen af dessa tullfrågor besvara Kammaren med något yttrande, och då jag nu, på grund af särskilda omständigheter, för-anledes att uppträda, skall jag fatta mig så kort det är mig möjligt. Bevillnings-Utskottet säger i nu föredragna 13 punkten, att, "då emellertid tullsatserna å åtskilliga slag af bomullsväfnader blifvit genom den nya handelstraktaten med Frankrike nedsatta, fordrar en billig hänsyn till bomullsväfverierna, att en motsvarande jemkning i tullen på bomullsgarn medgifves". Detta är det enda argument Utskottet anför till stöd för den föreslagna tullnedsättningen. Nu har jag i dag fått bref från en af de största väfverifabrikanterna i min hemort, som säger att han icke kan finna det bomullsväfverifabrikationen skulle hafva någon synnerlig fördel af denna tullnedsättning, emedan vid garnets inköpande priset på detsamma regleras genom den inhemska konkurrensen emellan spinnerierna och derigenom i allmänhet ställer sig tillräckligt lågt, att väfnadsfabrikanterna dermed äro belättna. Samma åsigt delas af min kamrat på elfsborgsbänken, representanten för Marks härad, och jag skulle för min del finna det höge-ligen önskvärdt, om Kammaren skänkte någon uppmärksamhet deråt; ty om det nu är så att bomullsväfverifabrikationen icke kommer att hafva något gagn deraf, att tullen på bomullsgarnet nedsättes, och man derjemte är berättigad att förmoda det spinneriernas försäljning inom landet komme att minskas genom en sådan tullnedsättning, så kvarstår det ju att denna är för spinnerierna rent af skadlig och att den fördel, som den skulle bereda väfverierna, är minst sagdt proble-matisk. Om denna uppfattning är riktig, så och då Bevillnings-Utskottet icke anført något som helst skäl utom detta för den före-slagna tullnedsättningen, vill jag hoppas, att Kammaren åtminstone skall finna befogadt det yrkande, som jag härmed tillåter mig att göra eller att nu gällande tullsatser å bomullsgarn må bibehållas.

Jag anhåller, Herr Talman, om proposition å detta mitt yrkande.

Herr Hedlund: Den siste talaren har framhållit att nedsättning i tullen å bomullsgarn hade ingen betydelse för bomullsväfverierna. Jag vill icke tvista med honom härom i fråga om *fabrikanterna*, men vill påpeka att denna nedsättning betyder mycket för befolkningen i öfrigt; ty det finnes många andra som väfva än just bomullsväfs-fabrikanterna. Man bör taga hänsyn till dem, som hafva väfstolar i sina egna hem; och för dem är det icke en obetydlighet att kunna å bomullsgarnet erhålla en nedsättning med 50 öre per bundt. För att få köpa garnet för detta billigare pris underkasta de sig kanske icke sällan att gå ganska långa vägar.

Angående
tull å Garn.
(Forts.)

Jag har i min reservation framlagt uträkningar, som ovedersägligen ådagalägga, att det nuvarande tullskyddet å bomullsgarn uppgår — äfven när skyddet hålles inom gränsen af de 8 örena — till hela det belopp, som arbetslönerna vid bomullsspinnerierna betinga.

Jag skall bedja att de, som hafva någon anmärkning att anföra emot denna min beräkning, må framställa densamma; ty jag vill icke vilseleda någon, utan endast åberopa mig på faktiskt rigtiga uträkningar. För min del kan jag icke finna annat än att dessa mina uträkningar äro så beskaffade; och då det ur dem framgår att allmänheten i Sverige får betala en tull, motsvarande allt hvad i arbetslöner vid bomullsspinnerierna utbetalas, så synes mig detta vara en alltför stark tull i protektionistiskt syfte. För min del tror jag att man bör gå vida längre i tullnedsättningen än Utskottet gjort. När vårt grannland Norge nöjer sig med en tull å bomullsgarn af 2 $\frac{3}{4}$ öre per skålpund, så synes det mig som om vi kunde nöja oss med något mindre tull per kilogram än Utskottet föreslagit. Jag hade tänkt, att om någon ville framställa yrkande om att bibehålla de gamla tullsatserna, så skulle jag för min del yrkat en nedsättning till 10 à 12 öre per kilo, endast för att pröfva, hvilkendera tullsatsen skulle vara mera gagnelig enligt Kammarens åsigt. Jag har likväl afstått derifrån, ty jag är icke en vän af många voteringar; och jag har gjort det äfven af det skäl, att det skulle kunna hända att det en gång blefve nödvändigt att öka beskattningen, då ju bomullen blefve ett ganska godt skatteobjekt. Ty vill man vidhålla principen om en högre tullsats på bomullsgarn, så måste man också i sin ordning lägga tull på sjelfva bomullen, och då skall det blifva intressant att se, hvilkendera fabrikanterna föredraga. På denna grund vill jag för min del för det närvarande inskränka mig till att hålla på det förslag, som i Utskottets betänkande framställes. Då den siste talaren nu anmärkte, att enligt de upplysningar, som han fått från väfverifabrikanter, en förhöjning i tullen å bomullsgarn icke skulle för dessa senare hafva någonting att betyda, så vill jag deremot upplysa att, då jag för några få år sedan talade med en skicklig bomullsväfvare, nemligen den bekante Hill från Alingsås, sade hn mig att tullen af 8 öre per skålpund bomullsgarn för honom ökar priset för detta garn, jemfördt med priset i England, med icke mindre än elfva öre, och han var ingalunda belåten dermed. Nu hafva visserligen äfven bomullsväfvarne ett så enormt tullskydd, att det kan måhända vara dem likgiltigt, om spinnarne få bibehålla sin höga skyddstull. Emellertid är det icke väfverifabrikanternas fördel, hvarom bör i första rummet talas; jag upprepar att det för den stora husväfnaden i hemmen är af icke obetydlig vigt, om en nedsättning på några öre eger rum; ty ännu är icke vår husslöjd så dödad af de skyddade fabrikanterna, att icke en sådan nedsättning kan komma rätt många hem till godo.

Herr F. G. Jansson i Karlshed: Beträffande bomullsspinneriindustrien, så vet jag af egen erfarenhet att det finnes icke någon fabriksindustri, som haft att bekämpa så stora svårigheter som denna. Endast under loppet af ett halft år hafva två af de största bomulls-

spinnerierna i landet måst uppgifva sin stat och fabrikerna öfvergått i andra händer, hvilket icke behöfts, om affären varit god och vinsten så stor som mången velat påstå. Går man till de statistiska uppgifterna, så visar sig att värdet af tillverkningen vid bomullsspinnerierna i vårt land år 1876 uppgick till 14,393,884, år 1877 till 13,413,467, år 1878 till 10,713,363, år 1879 till 10,814,709 samt år 1880 nedgått till 12,042,421 kronor. Äfven detta synes bevisa att affären icke varit så fördelaktig, som Herr Hedlund velat påstå i sin reservation.

*Angående
tull å Garn.
(Forts.)*

För hvarje vän af svensk industri och svenska näringar lemna statistiken vidare följande ledsamma upplysningar. Det årliga antalet af handtverksiddkare och fabrikanter utgjorde i hela landet följande personantal, nemligen:

år 1876	277,085,
„ 1877	294,102,
„ 1878	282,037,
„ 1879	259,884,
samt „ 1880	271,570,

hvidan desse minskats med 6,000 personer, en ganska betecknande summa för våra näringars tillstånd.

Hvad beträffar uppgiften angående valet af arbetare som vid fabrikerne erhållit aflöning, som Herr Hedlund i sin reservation uppgifvit årligen i medeltal uppgå till 3,327, så visar deremot statistiken i detta afseende följande siffror, nemligen:

för år 1876	4,381,
„ „ 1877	4,066,
„ „ 1878	3,919,
„ „ 1879	3,347,
samt „ 1880	4,206,

således 879 personer mer än Herr Hedlund uppgifver.

För min del får jag säga att det icke är rättvist att vidtaga den ifrågasatta tullnedsättningen, hvarigenom man helt och hållet skulle förqväfva denna industri. Man har nedlagt allt för stora kostnader på spinnerifabrikerna och gjort för mycket för att uppmuntra dem, för att man nu skulle bryta mot den vedertagna principen och i stället besluta en tullnedsättning, som skulle medföra att dessa fabriker måhända måste allesammans gå sin undergång till mötes.

Jag får således yrka afslag å Utskottets hemställan i ifrågavarande punkt.

Herr Söderström: Den förste värde talaren yttrade att Bevillnings-Utskottet icke gifvit några skäl alls för den föreslagna nedsättningen, och deri hade han mycket rätt; ty Bevillnings-Utskottet brukar icke slösa med sådana. Jag skall deremot bedja att få framlägga några skäl. Nämnde talare uppgaf att en fabrikant yttrat, att den ifrågasatta nedsättningen icke skulle lända till nytta, utan tvärt om till nackdel

Angående
tull å Garn.
(Forts.)

för fabrikanterna. Jag kan dock icke förstå, om detta skulle gälla för spinneri- eller för väfveriidkarne. Deremot vill jag påpeka hvad en fabrikant, hvilken är ledamot af tullkomitén — den ende fabrikant, som inom nämnda komité uttalat sina åsikter och hvilka icke heller blifvit vederlagda af tullkomitén — yttrat; han säger nemligen: "I stället för att han på dessa och andra grunder ansåge tullen på bomullsgarn vara till gagn och nytta för den inhemska bomullsindustrien, vore den efter hans mening tvärt om skadlig, emedan den omöjliggjorde en sund spekulation på detta område. Tullen på garn vore nu så hög, att den med afseende på de lägre numren utgjorde nära nog ett importförbud, och hade detta till följd, att hela den här tillverkade kvantiteten måste inom landet förbrukas; ty så länge tull på bomullsgarn finnes, kunde naturligtvis ej någon export af bomullsväfnader ega rum, utan att man erhöle tullrestitution. Då tiderna äro tryckta, tvingar denna trängsel på den inhemska marknaden fabrikanterna emellan ned prisen, men under normala förhållanden stiga de åter hastigt. En annan olägenhet af öfverdrifvet tullskydd är, att den svenska industrien med få undantag endast frambringar de billigaste och minst konstfärdiga fabrikaten, hvilka lättast kunna tillverkas och som därför icke sällan förekomma på den inhemska marknaden i större mängd, än denna i verkligheten kräfer." Derjemte omnämner samme man en mängd saker till bevis för sina åsikter, samt säger slutligen att ju större nedsättning han får på tullen, desto gladare blir han. Jag skall vidare fästa uppmärksamheten derå, att, enligt samma fabrikants uppgift, skyddet för svenska fabrikationen af denna artikel icke utgör endast 15 öre per kilogram, utan vida mera. Utan att tullen medräknas utgör importkostnaden: för bomullsgarn i bundtar 8 à 10 procent och för bomullsgarn i s. k. cops 11 à 12 procent af värdet i England, under det att å rå bomull importkostnaden från England endast uppgår till 3 à 5 procent af värdet. Följaktligen vinner den inhemska fabrikanten genom detta skydd omkring 7 procent af värdet. Tullskyddet blir således i verkligheten, enligt Kongl. Majts förslag, ej 15 öre utan 22 öre per kilogram.

Det finnes också ett annat argument, som Utskottet förbisett, och hvilket jag nu skall bedja att få anföra, nemligen det förhållande att oblekta bomullsväfnader, väfda i Norge, kunna, enligt mellanrikslagen från Norge hit tullfritt införas och att tullen der ej är mer än tredjedelen af hvad den är här. Redan en dubbelt så hög tull här som i Norge skulle verka som ett premium för norrmännen att hit införa sina varor; och vi kunna rätt snart förvänta, att norrmännen i spekulation på vår marknad i sitt land anlägga stora väfverier, samt der förädla den från England importerade råvaran, som de sedermera ega att införa hit tullfritt. Här skulle man visserligen kunna invända att det icke är troligt, att Norge skulle komma att sälja dessa varor till billigare pris, än som betingas på vår marknad; men hvad göra vi? Jo, vi skydda icke vår industri, utan Norges industri; och svenska allmänheten får betala kalaset.

Vidare får jag lemna den upplysning, att redan 1863 års tullkomité föreslog en tull: för *oblekt garn*:

öfver N:o 26 8 öre per skålp. eller 18 $\frac{2}{3}$ öre per kilogram;
 samt under N:o 26 6 " " " " 14 " " "

För grofva garner föreslogs då alltså 18 öre per kilogram eller mindre än hvad Kongl. Maj:t nu i verkligheten föreslagit. Dervid bör ytterligare tagas i betraktande, att, då 1863 års tullkomité arbetade, voro förhållandena i afseende å bomull alldeles abnorma; då var ännu icke det amerikanska kriget slut; bomullsprisen hade tredubblats, man väntade att efter krigets slut det normala bomullspriset åter skulle småningom inträda, och emotsåg under öfvergångstiden stora förluster genom prisfall för alla innehafvare af bomull och bomullsvaror. Det var detta abnorma förhållande, som gjorde att 1863 års komité ansåg sitt förslag endast såsom ett öfvergångsförslag under den svåra tiden. I denna komité fans likväl äfven en fabrikant, som både var spinnare och väfvere, men som icke reserverat sig emot komiténs förslag.

Af dessa skäl skulle jag helst sett, att Kongl. Maj:t föreslagit en nedsättning i tullen på denna vara till 10 öre per kilogram. I brist på ett sådant förslag kommer jag att rösta för bifall till hvad Kongl. Maj:t nu föreslagit.

Herr E. G. Boström: Den siste talaren åberopade såsom en auktoritet en person, som yttrade sig i frågan inför tullkomitén. Jag vill fästa herrarnes uppmärksamhet på, att tullkomitén till yttrandes afgifvande inbjudit dem, som trodde sig hafva någon upplysning att gifva, samt att bland bomullsspinnarne endast en begagnade sig af denna inbjudning. Herr Söderström yttrade vidare, att denna persons yttrande icke blifvit motsagdt; men anledningen dertill är, att i det förda protokollet naturligtvis endast återgafs, hvad den inbjudne hade att anföra. Vill Herr Söderström taga reda på, hvad näringsidkarne för öfrigt hafva sagt i denna sak, bör han gå till den del af betänkandet, der man återfinner alla de svar, som i fråga om denna industri-gren afgifvits; och der skall han finna att denne man, hvilken, i parentes sagdt, är mera importör än fabrikant, står så godt som ensam i sina åsigter. Det är gifvet, att denna tull är för det grofva bomullsgarnet hög, men det kommer sig af systemet att bestämma tullen icke efter värdet eller finleken, utan endast efter vigten. Ingen kan mera än jag beklaga, att så skall ske; men det måste så ske till följd af de många tullstationer vi hafva. I England, der det finnes blott 37 ställen, om jag minnes rätt, der tullpligtiga varor få importeras, kan man naturligtvis på ett sådant fåtal tullstationer hafva en skicklig tullpersonal; men då förhållandet hos oss är helt annat, måste vi på annat sätt bestämma våra tullar, som, jag erkänner det, derigenom mången gång blifva för höga, hvilket dock till väsentlig del hjälpes genom konkurrensen inom landet. Den föregående talaren ville underkänna det inflytande konkurrensen eger på den inhemska marknaden. Det kan man icke göra. Fabrikanterna sjelfva säga, och det har blifvit medgifvet, att konkurrensen i landet vore så stor, att priset nedtrycktes, så att de icke kunna tillgodogöra sig tullen. Det förhåller sig nog så; men sätter jag ned tullen, blir följden den att de kunna tillverka ännu färre sorter och konkurrensen blifver i följd deraf än

Angående
tull å Garn.
(Forts.)

Angående
tull å Garn.
(Forts.)

svårare. I Sverige måste en fabrik tillverka allt slags bomullsgarn som här kan tillverkas; i England deremot har hvarje fabrik en viss specialitet, och der är derföre fabrikationen högre uppdrifven, i följd hvaraf garnet der kan fabriceras billigare.

Herr Hedlund nämnde, att han yrkade nedsättning i tullen icke för väfveriernas skull, utan för väfnaden i hemmen. Hvad den sistnämnda beträffar, så användas för densamma så låga nummer af garn, att den tullnedsättning, som föreslagits, icke skulle hafva något inflytande på den, af hvilken anledning Utskottet också icke talat om den, utan endast om väfverierna. Men då man vill lagstifta i en sak, torde det också vara skäl att se efter, hvad statistiken derom säger. En talare från Marks härad anförde i det hänseendet några siffror. Jag hörde dem icke rätt väl, men jag tror de voro hemtade från väfverierna. Se vi på de statistiska uppgifterna angående spinnerierna, finna vi, att tillverkningen utgjorde 1860 14,700,000 skålpund, att den derefter stigit; att den år 1876 uppgått till det högsta beloppet eller 17,300,000 skålpund, hvarefter den sedan nedgått så, att den sista året eller 1879 utgjorde blott 14,700,000 skålpund eller precis samma kvantitet som år 1860. Under tiden har införseln stigit från 857,000 skålpund till 2,300,000 skålpund; den har högst varit uppe till 5,400,000 skålpund, under det utförseln ökats från 219,000 skålpund till 298,000 skålpund, således nästan ingenting.

Med dessa siffror för ögonen hemställer jag, om det kan vara skäl att vidtaga den förändring som här föreslagits. Kongl. Maj:t säger i sin proposition, att man i allmänhet borde stanna vid *status quo*. Kongl. Maj:t har dock här gjort ett undantag och föreslagit en nedsättning, men jag hemställer, huruvida, då man tager i betraktande de siffror jag anført, en sådan nedsättning här är lämplig.

Jag yrkar för min del bifall till reservationen.

Herr Lönegren: Då Herr Hedlund berört några punkter af sin märkvärdiga reservation, så ber jag om ursäkt, att jag nu kommer att upptaga några af hans deri framställda påståenden till bemötande.

Herr Hedlund säger på ett ställe i reservationen, att den tull, som bestämmes på en vara, höjer priset å samma vara ej blott med tullens belopp, utan åtskilligt derutöver; och han uppgifver, att en tullsats af 8 öre höjes i verkligheten till 10 öre, således med 25 procent; förhöjningen har nu till och med uppgifvits uppgå till 11 öre. Jag trodde dock att en så gammal tullpolitiker och affärsman som han skulle veta, att priset på inhemska tillverkningar bestämmes ej af tullafgiften på motsvarande artiklar, utan af tillgång och efterfrågan, af tillverkningskvantiteten och konsumtionsförmågan inom landet; många års erfarenhet har visat, att dessa pris noga och fullständigt regleras af konkurrensen emellan fabrikanterna.

Herr Hedlund har äfven ett annat djerft påstående i sin reservation, då han säger, att skyddet i afseende å bomullsgarn är lätt att uträkna, då den färdiga varan utgår ur råvaran — bomullen — med enahanda vigt, att samma förhållande gäller i fråga om ullgarn och till regeln äfven om väfnaderna. Detta hans påstående bevisar

en så stor okunnighet om väfnadsindustrien, att det förvånar mig. En hvar, som något känner till förhållandet med nämnda industri, har säkerligen reda på, att ganska mycket bomull förloras vid rensningen, kardningen, spinningen och sedermera vid väfningen. Jag vet icke huru mycket, som härvid förloras, och törs därför ej uppgifva någon viss procent, men ett som jag tror obestridligt faktum är, att vigten ganska mycket reduceras. I afseende på ylle känner jag bättre till saken och vet, att endast vid ullens tvättning förloras ganska betydligt, af Buenos-Ayres-ull ända till öfver 60 procent. Äfven om Herr Hedlund menar tvättad ull, är hans påstående likväl origtigt, ty under de många behandlingssätt, som ullen är underkastad, innan väfnaden blir färdig, och sedermera genom öfverskarningen m. m. förloras högst betydligt af ullens vikt; och under besök i fabriker i Norrköping har jag fått veta, hvad som äfven vid förhören inför tullkomitén uppgifvits, att till 1 skålpund kläde åtgår *minst* $1\frac{1}{2}$ skålpund ull. Herr Hedlunds uppgifter i fråga om dessa saker äro således origtiga.

Herr Hedlund säger på ett annat ställe i reservationen, att den skatt, svenska folket betalar till de "skyddade" näringarne, utgjorde 20 à 25 millioner om året. Han handskas något vårdslöst med millionerna, han liksom en annan ledamot af denna Kammare. Den uppgifna siffran grundar sig, enligt Herr Hedlunds utsago, på en uträkning, som af en sakkunnig köpman redan för ett par årtionden sedan blifvit verkställd. Jag frågar då, hvad värde kan en sådan uppgift hafva? Kan denna beräkning tillmätas den ringaste tillförlitlighet? — Herr Hedlund kan icke vara okunnig om att tullsatserna den tiden, för 20 år sedan, och nu äro väsentligt olika, att de då gällande äro högst betydligt förändrade — nedåt. Han måste veta att genom franska handelstraktaten af år 1865 blefvo tullsatserna på fabriksalster i allmänhet ganska betydligt nedsatta, på siden från 6 kronor till 1 krona 50 öre per skålpund, således med 75 procent, på ylleväfnader från 1 krona 50 öre till 75 öre per skålpund eller med 50 procent och i samma proportion å en mängd andra artiklar. Dessutom: vill Herr Hedlund på detta sätt uppgöra kontot för de svenska fabrikerne, då bör han göra det riktigt. Han bör ju då räkna näringarne till godo den inkomst staten har af tullen å fabriksalster m. m. Tulltaxan har nemligen till uppgift ej blott att bereda skydd åt näringarne, utan äfven att bereda inkomster åt staten. Jag kan icke säga på siffran hvad tullen å de ifrågavarande artiklarne kan årligen inbringa; men då jag erinrar mig, att importen af ylleväfnader, andra slag, under år 1880 uppgick till öfver 4,400,000 skålpund, och vet att tullen för denna vara utgår med 75 öre per skålpund, så hafva vi endast på denna post öfver 3,300,000 kronor. Jag tror icke jag säger för mycket, om jag påstår, att tullen på samtliga fabriksalster årligen uppgår till 8 à 10 millioner. Reducerar Herr Hedlund på erforderligt sätt sina uppgifna 20 à 25 millioner, torde det kunna hända, att debet och kredit gå ihop. Herr Hedlunds ideal är naturligtvis att få bort alla tullar på sådana varor, som tillverkas inom landet; men hvad blefve följden häraf? Jo, att staten skulle förlora en stor del af sina tullinkomster, att ett motsvarande belopp då komme de

*Angående
tull å Garn.
(Forts.)*

*Angående
tull å Garn.*
(Forts.)

skattskyldige till last och måste på annan väg anskaffas; att i sammanhang dermed åtskilliga af våra näringar säkerligen skulle ramla öfver ända och vi nödsakas att från utlandet förse oss med nästan allt hvad vi behöfva, hvilket, efter mitt sätt att döma, vore en stor olycka, som jag på det högsta skulle beklaga — vårt land skulle derigenom gå tillbaka från det rum det nu intager i fråga om befolkningens arbetsduglighet och intelligens; det vore en återgång från civilisation till barbari.

Herr Ekenman: En talare som nyss hade ordet påstod, att jag skulle hafva yttrat att det icke finnes något argument i Utskottets betänkande rörande denna punkt, och att jag på den omständigheten byggt min bevisföring. Det har jag icke sagt. Jag sade, att orsaken, hvarför jag ville yttra mig i frågan, var företrädesvis, att Utskottet hade anfört blott ett enda skäl för sin hemställan, hvilket skäl jag ansåg mig kunna vederlägga. Man skulle taga "billig hänsyn till bomullsväverierna", och efter de upplysningar jag fått synes mig vara konsekvent, att någon nedsättning af denna tull icke kan ifrågakomma. Den ärade representanten från Göteborg talade mycket härom och inbjöd till en strid på detta område. Jag skall icke upptaga en sådan strid; jag vill blott säga, att om hans påstående vore riktigt, det nemligen att genom detta system en sådan oerhörd skatt uttages från svenska folket af fabrikanterna, alla kapitalister skulle slå sig på denna tillverkning, då den icke är ett monopol för fabrikanterna. I öfrigt anser jag mig, sedan Herr Lönegren haft ordet, kunna inskränka mig till att instämma med honom.

Herr J. Johansson i Bergsäng: Då ett par eller tre föregående talare anfört åtskilliga siffror ur tullkomiténs betänkande för att visa, att icke blott väverierna utan äfven spinnerierna äro i behof af den högre tullsats, reservanterna föreslagit i fråga om bomullsgarn, tillåter jag mig att komplettera dessa siffror med andra, hvarigenom man kan få mera visshet om, hvad ifrågavarande fabrikanter stoppa i sina egna fickor, oaktadt påståendet, att den behållna inkomsten af deras näring skulle vara så obetydlig. Jag vill dermed icke jäfva de siffror, som blifvit anförda ur tullkomiténs betänkande i fråga om tillverkningens olika storlek olika år, utan jag skall gå till tabellen 10, i de statistiska tabellerna öfver Sveriges industriella utveckling åren 1860—79, en tabell hvilken jag vid ett föregående tillfälle tagit mig friheten att rekommendera till herrarnes benägna påseende.

Af den finner man att år 1864 fans det 9 bomullsgarnspinnerier, hvilka voro taxerade för en behållen inkomst af 236,500 kronor. År 1871 hade antalet spinnerier ökats till 15, och den taxerade behållningen till 344,900 kronor. År 1878 uppgick antalet spinnerier till 18, och behållningen hade ökats till 582,200 kronor. Det vill med andra ord säga, att spinneriernas antal hade under den nämnda tidsrymden fördubblats, och under samma tid hade också deras inkomster icke långt ifrån tre-dubblats, hvilket tyckes visa, att skyddet har varit mer än tillräckligt högt för dessa fabriker.

Detsamma är äfven förhållandet med bomullsväfnadsfabrikerna. De hafva från år 1864, då antalet var 15 med en taxerad behållen inkomst af 370,700 kronor, till år 1878 ökats till 25 med en behållen inkomst af 812,000 kronor, hvilket för hvarje af de 25 fabrikerna gör 32,480 kronor, under det att medelinkomsten förut uppgått till endast något öfver 24,000 kronor eller till 24,713 kronor. Det kan af dessa siffror synas, att det skydd, som dessa fabriker hittills åtnjutit, är mer än tillräckligt stort för att lemna dess egare en ganska god behållen vinst.

För öfrigt skulle jag för min del gerna se, att tullsatsen på garn fastställdes till samma låga belopp som äro gällande i Norge. Kunnat fabrikanterna i Norge reda sig med en så låg tullsats som 20 öre på färgadt bomullsgarn och 7 öre för ofärgadt, bör det icke vara mera svårt för de svenska fabrikanterna att reda sig med samma belopp; men då icke något bestämdt yrkande på dessa lägre tullsatser under öfverläggningen blifvit framställt, skall jag för närvarande inskränka mig till att yrka bifall till hvad Utskottet föreslagit.

Angående
tull å Garn.
(Forts.)

Herr Söderström: En talare från Stockholms län eller just samme talare, som yrkade högre tull på garn än Kongl. Maj:t föreslagit, erkände sjelf, att tullen på groft bomullsgarn var orimligt hög, och han sade, att det icke kunde hjälpas, ty det berodde på systemet i vår tullbeskattnig. Ja, det har han nog rätt uti, men felet är just, att man icke vill afhjelpa en sådan sak. Ty om man vill sätta en måttlig tull på finare garn, får man en orimligt hög tull på det gröfre, och det finnes garn, som är så fint, att den tull, som är orimlig på det gröfre garnet, icke kommer att utgöra mer än ett par procent på det finare, fast sådana finare garnsorter temligen sällan förekomma hos oss. Huru skall detta då kunna hjälpas? Jo, på sätt 1863 års tullkomité uppgifvit. Man sätter nemligen *en* tull på garn, som äro öfver N:o 26, och *en annan* tull på garn, som äro under N:o 26, och då kommer man åtminstone ett ganska godt stycke på väg för att på de gröfre garnsorterna få en rimligare tull. Men då invänder man, att man skulle stöta på svårigheter med tullförvaltarne i de mindre städerna. Jag frågar: om en person är inkapabel att åtskilja bomullsgarn finare eller gröfre än N:o 26 från hvarandra, om icke då äfven en sådan person är att betrakta såsom otjenlig att vara tulltjensteman, och om det är så omöjligt att hafva en garnända af N:o 26 till prof bredvid sig på sin pulpet för att dermed jemföra det garn, som skall tullbehandlas, hvilket således icke behöfver förorsaka stora svårigheter för tullförvaltningen.

Samme talare och äfven en annan har försäkrat, att den inhemska konkurrensen är tillräcklig för att hålla garnprisen au niveau med utlandets pris eller inom måttliga gränser. Om så är, vet jag icke, hvarför man behöfver tala om att höga tullar äro behöfliga på denna artikel. Med den inhemska konkurrensen är förhållandet sådant att under svåra tider ligger icke garntillverkningen nere, utan maskinerna gå i ond och dålig tid. Man kan icke eller vill icke här såsom i andra länder, då den onda tiden kommer, afskeda sina arbe-

Angående
tull å Garn.
(Forts.)

tare eller låta bli att taga in stora partier af råmateriel, och i följd deraf måste man också under de dåliga tiderna sälja något, och då tryckes naturligtvis priset ned, och då kan väl någon gång hända att priset kommer att ställa sig i jemnhöjd med det pris, som gäller på världsmarknaden. Sedan komma bättre tider, det börjar blifva efterfrågan, och den ene fabrikanten efter den andre talar om, att han ingenting har kvar af sitt lager, samt att så och så stora beställningar hafva ingått, och så frågar man hvarandra: skola vi icke sätta upp priset? Så är förhållandet, när man t. ex. haft en god skörd. Då köper sig hvar och en nya skjortor och kläder, och fabrikanterna komma öfverens att taga riktigt betaldt därför. Dessa senare utvidga då sin rörelse, bygga till sina fabriks-hus, köpa sig flera maskiner, och när de drifvit arbetet riktigt till sin spets, och när man väl fått allt riktigt färdigt, då äro vanligen de dåliga tiderna åter inne, då hafva de mycket råvaror inne och kunna icke stoppa maskinerna eller afskeda arbetarne, och då går det utför igen. Varorna samla sig i magasinerna, och eländet blifver större än förut. En och annan fabrik störtar, och aktieegarne få taga sina hattar och gå, ty så har varit fallet med många af våra stora skyddade fabriksanläggningar, att man arbetat så länge till ingenting alls varit kvar af hela kapitalet. Detta är den konkurrens, man talar om. Den kan göra något till prisets reglerande i svåra tider, men icke i goda tider, då man har en stor afgång.

Hvad tillverkningskostnaden beträffar har 1863 års tullkomité härom gjort en utredning. *Denna* komité, i hvilken äfven en bomullsfabrikant var ledamot, gick bättre till botten af saken. I *dess* betänkanande står det, att komitén erhållit upplysningar från en svensk spinnerifabrik, att tillverkningskostnaden för *dess* produkter skulle uppgå till 16 öre per skålpund. Det gör ungefär 37 öre per kilogram, och på grund af den uppgiften ansåg tullkomitén, att en tull af öfver hufvud 20 å 25 procent af hela tillverkningskostnaden skulle vara tillräcklig och föreslog därför en tull af 6 å 8 öre per skålpund, det vill säga omkring 14 å 18 öre per kilogram och således mindre än Kongl. Maj:t nu föreslagit.

Herr Hedlund: Jag har egentligen begärt ordet endast för att göra en liten protest mot ett yttrande af en talare, som ville beslå mig med att hafva lemnat en oriktig uppgift. Jag har sagt, att jag är något sensibel för sådana påståenden, att jag icke anført fakta riktigt. Denne talare yttrade nemligen, att jag skulle hafva sagt, att det finnes 3,347 arbetare på våra bomullsväfverier, då det i verkligheten skulle vara 4,205. Men jag vill påminna honom derom, att jag uttryckligen betonade, det min uppgift gälde året 1879 eller det sista år, som tullkomiténs berättelse omfattar, och der står det verkligen 3,347. Hade jag deremot gått in i 1880, hvilket icke för mig förelåg, så hade jag naturligtvis också nämnt det året. Men om vi nu äfven skulle hålla oss till den högre siffran eller den för år 1880, så visar det sig i alla fall, att tillverkningen icke vuxit så betydligt, ty i ena fallet blifver tillverkningsvärdet 300 kronor för hvarje arbetare och i

det andra fallet 350 kronor. Går man deremot till året 1876, då tillverkningen uppgick till omkring 17 millioner skålpund, så skall man finna, att hvarje arbetare hade i medeltal en årlig lön af något öfver 300 kronor. Tullskyddet motsvarade då hela arbetslönen.

Då jag nu gjort detta berigtigande, skall jag bedja att få göra en anmärkning mot en annan talare, som yttrade, att garnfabrikanterna i Sverige måste tillverka alla möjliga slags garn, under det att de utländska fabrikanterna sins emellan fördela arbetet så, att den ene gör en sorts garn, den andre en annan. Jag tror icke att jag misstager mig, då jag säger, att de svenska fabrikanterna icke tillverka de finare garnsorterna, utan endast de gröfre, och att de svenska bomullsfabrikanterna äro stora importörer af de finare engelska garnsorterna. Jag har åtminstone sett en importlista från Göteborg, å hvilken det stora bomullsspinneribolaget var den störste importören af finare engelskt garn. Visserligen finnas äfven bomullsspinnerifabriker, som tillverka de finare sorterna, men i regeln importeras de från England. Man har såsom bevis på att spinnerierna trots det betydliga skyddet icke gått framåt anført, att tillverkningen, som 1876 uppgått till 17 millioner skålpund, år 1879 nedgick till 14,784,000 skålpund, och man har vidare sagt, att orsaken till detta tillbakagående är, att det nuvarande tullskyddet icke är tillräckligt. Det skulle således icke löna sig för spinnerierna att väfva, icke ens när svenska folket betalar alla deras arbetare, utan spinnerierna gå det oaktadt tillbaka! Ja, då vet jag icke, hvilken lifskraft denna fabrikation har. Men man torde se saken ur en annan synpunkt, när man erfar, att de flesta af vårt lands industriella anläggningar, efter att 1876 hafva stått på höjdpunkten af utveckling, under åren 1878—1879, då vi fingo dåliga skördar, åter gingo nedåt, och det icke blott bomullsfabrikationen, utan äfven sådana fabrikationer, som man kunde anse borde hafva varit oberoende af den sämre tiden, till exempel tändsticksfabrikationen. År 1876 utgjorde nemligen tillverkningsvärdet af tändstickor 7,300,000 kronor, men nedgick år 1879 till 5,500,000, således med nära 2 millioner. Detta torde visa, att, när man talar om näringarnes nedåt-gående efter 1876, så är det något, som icke endast gäller en och annan näring, utan vårt näringslif i allmänhet.

Hvad angår, att det skulle ligga något origtigt i min uppgift, att bomullsgarnet utgår ur fabriken till samma tyngd som bomullen, så får jag säga, att jag är ledsen, om uppgiften är origtig. Jag har likväl fått den icke af en utan af flere fabrikanter, hvilka hafva anmärkt, att visserligen kan det vara något obetydligt affall från bomullen, men detta ersättes i vikt af den fuktighetsprocent, som ingår i bomullen. Jag har således icke tagit det af mig sjelf och vill visst icke be-tvifa, att den ärade talaren är bättre underrättad än jag. Om han anser det nödigt, skall jag till i morgon söka skaffa mig närmare reda på saken; och befinnes det då, att jag misstagit mig, så skall jag gerna, om det blir tillfälle dertill, erkänna mitt misstag, likasom jag är viss om, att han skall erkänna sitt, om det visar sig, att han har orätt och icke jag.

*Angående
tull & Garn.
(Forts.)*

Angående
tull å Garn.
(Forts.)

Samme talare, som jag här afser, har velat ingå i den stora tvistefrågan om tullskydd i allmänhet, och måhända vore det nu med hänsyn till min motion rätta tillfället att göra det. Jag är villig att upptaga den striden, när han vill, men jag vill icke göra det här i denna Kammare i denna sena timme. Jag vill blott anmärka, att beräkningen af den stora kostnad, som betalas i skatt för detta skydd, afser ingalunda, såsom han tycktes antaga, hela tullinkomsten af de artiklar, som bära skydd, ty derifrån måste naturligtvis afräknas hvad staten tager. Så enfaldig kan jag icke heller vara att vilja räkna skyddskatterna såsom statsinkomst, utan folkets förlust på skyddet blir hvad som står kvar, sedan statens inkomst deraf afdragits. På detta sätt har jag räknat i afseende på bomullsgarn. Då denna vara belägges med en tull af 8 öre per skålpund, och staten icke har någon inkomst af bomullen, så har jag icke talat om den inkomst staten fått genom importen af bomull, utan blott om att svenska folket verkligen skattar så och så mycket för i landet tillverkad bomullsgarn. På samma sätt är det i öfriga fall. Beträffande socker har jag icke talat om statens inkomst af raffinad- och råsocker, utan endast om den differens, som detta tullskydd gör för allt i Sverige tillverkad socker. På dylikt sätt skulle naturligtvis också kalkylen utföras i afseende på väfnader, men i detta fall äro kalkylerna ganska svåra att göra. Den person, som gjorde denna undersökning för, såsom jag nyss sade, ett par tiotal af år sedan — det var dock egentligen något senare, med ett ord, det var år 1864, innan den nya tulltaxan tillkommit — hade gått tillväga på så sätt, att han jemförde priset på en viss bomullsväfnad i England och priset å dylik vara vid den svenska fabriken. Då sade emellertid den fabrikant, som förde denna strid, att det varit omöjligt att i England köpa denna bomullsväfnad för det uppgifna priset, hvilket föranledde hans motståndare att påkalla notarius publicus, för att med utdrag ur hans böcker styrka, att priset på varan i England var det han uppgifvit. Den deröfver afgifna attesten föresvisades också, men då sade motståndaren, att det måtte i så fall hafva varit en mycket sämre vara än den svenska bomullsväfnaden. — I detta fall var det således engelsmännen, som voro bedragare; nu är det sagdt, att det är tyskarne, som bedraga oss med sitt kram o. s. v.

Man kom emellertid icke till någon visshet, huru härmed förhöll sig, ty varan var redan såld och kunde således icke framläggas till jemförelse. Med ett ord, alla försök för att i detta fall komma till visshet kunde icke utföras, allra minst med någon auktoritet, och därför hade det varit önskligt, att Herrar tullkomiterade velat åtaga sig besväret att göra denna undersökning. Detta hade enligt mitt förmenande tillkommit tullkomitén.

Jag vill för öfrigt icke heller hålla så strängt på dessa 20 à 25 millioner kronor, men jag har dock ansett denna siffra vara ingalunda öfverdrifven. Då jag nemligen säger, att folkets skatter till våra bomullsfabriker gå till en million och ett par hundra tusen kronor, till våra sockerfabriker till öfver en million, så är redan detta öfver två millioner kronor. Läggas dertill alla öfriga artiklar, så tror jag icke det är för högt beräknadt att säga 20 millioner kronor, och det

är också min öfvertygelse, att svenska folket verkligen skattar minst 20 millioner om året *till de skyddade näringarne*, icke till staten. Nåväl, vill man verkligen betala denna skatt, så må man göra det, men det är illa, om man icke vet hvad man betalar. Säkert är emellertid, att om här föreläge ett förslag att bevilja ett anslag af 1,300,000 kronor t. ex. till sockerbruken, för att få behålla deras 800 arbetare inom landet, skulle svenska riksdagen betacka sig därför och säga: dessa penningar kunna bättre användas på annat sätt än för dessa 800 arbetare. Så är det äfven i många andra fall.

Det är icke frihandlarnes afsigt att vilja ruinera de svenska näringarne, vi älska tvärtom det svenska näringslivet, ty jag vågar påstå, att först *då* kunna vi ega ett kraftigt och betryggadt näringslif, då detsamma kan stå på egen grund, utan tillhjälp af ett onaturligt skydd. Vi kunna väl också stundom misstaga oss, men man har dock icke rätt att bestrida, att vår öfvertygelse är ärlig, och man bör icke heller säga, att vi vilja ruinera svenska näringarne; vi vilja tvärtom hafva dem kraftiga, men vi vilja icke hafva en mängd fabrikanter, som sofva på sin stora disponentlön, utan sådane, som förstå sin sak. Detta är hvad vi vilja, och då vågar jag försäkra att mängden fabrik, som nu gått under, skulle varit stark och mäktig.

Då någon här anført ett exempel från Göteborg, vill jag för deras skull, som skötte affären, icke inlåta mig på något svaromål i detta hänseende, men det vet jag likväl, att icke var det brist på skydd, som åstadkom denna ruin, utan något helt annat.

Herr J. Anderson i Tenhult: Då man genomläst Bevillnings-Utskottets föreliggande betänkande och alla de deri intagna punkterna samt i dag åhört den diskussion, som från ett visst håll förts i denna Kammare, insmyger sig hos hvar och en lätt den tanken, att personer finnas, som vilja helt och hållet krossa allt det svenska näringslivet, hvaraf följden skulle blifva, att vi hädanefter finge taga de varor, som vi nödvändigt behöfva, från utlandet. Då det finnes så många jernvägar och andra kommunikationer inom landet i de allra flesta riktningar, borde man kunnat hysa den förhoppningen, att näringar och industri skulle nu befinna sig i en helt annan ställning än de i verkligheten göra. De hafva väl gått framåt men jag föreställer mig, att, om dem lemnades aldrig så litet skydd, så skulle tillverkningen mångdubblas och priset för de varor, som då kunde tillverkas inom landet, skulle stanna såsom en kapitalbehållning inom vårt land. Till följd af de rådande ekonomiska förhållandena anser jag för min del det icke vara möjligt att hvarken i jordbruk eller industri täfla med de länder som äro bättre lottade i detta afseende än vårt. Vi hafva ju i dag erfarit, att, hvad industrien beträffar, icke ens boktryckerierna kunna bära sig, utan att de behöfva skydd. Folket klagar icke så mycket deröfver, att en behofsartikel blir ett eller annat öre fördyrad, utan det klagas öfver bristen på arbete. Ja, hufvudsakligen öfver bristen på arbete, och när arbetsförtjenst icke mera finnes, begifver man sig till ett annat land, hvarest man hoppas finna arbete

Angående
tull & Garn.
(Forts.)

*Angående
tull å Garn.*
(Forts.)

och framtid, som i eget fosterland förnekas dem. Det har här inom Riksdagen ofta omtalats och funnits mycket betecknande för våra ekonomiska förhållanden att så många emigrerar till Amerika. Jag tror likväl, att denna emigration hittills blott förekommit i ringa skala, och är öfvertygad att, om man fortgår på den väg man sedan en tid beträdd, emigrationen snart skall mångdubblas. Då jag hyser denna åsigt ber jag att få yrka bifall till Herr Boströms reservation.

o Herr E. G. Boström: Jag begärde ordet i anledning af hvad herr Johan Johansson anförde, då han ur tullkomiténs betänkande ville hemta stöd för det antagandet, att bomullsspinneriernas ställning vore särdeles fördelaktig. Han visade visserligen, att dessa fabrikers beskattade inkomst under den tid tabellerna omfatta stigit, men det kommer deraf att bomullsspinnarne äfven äro de största bomullsgarnsimpportörerna. De måste vara försedda icke allenast med de nummer de sjelfve tillverka utan äfven med andra. Detta är grunden till att beskattningen stigit. Det är ju alldeles uppenbart, att då tillverkningen af bomullsgarn inom landet icke stigit sedan 1860 — den var år 1879 lika stor som förstnämnda år — icke heller fabrikanternas beskattade inkomst för denna tillverkning kunnat stiga blott till följd af denna deras verksamhet, utan det är naturligtvis i deras egenskap af importörer, d. v. s. af köpmän, de uppnått en högre inkomst.

Emot den ärade talaren på stockholmsbänken, som nyss hade ordet, ber jag äfven att få vända mig med några anmärkningar. Han yttrade, bland annat, att den senaste tullkomitén mindre väl fullgjort sitt arbete, och att 1863 års tullkomité varit densamma öfverlägsen, framförallt derutinnan, att den icke såsom den senaste föreslagit en och samma tullsats på alla slag af garn, utan bestämt olika tullsatser för garn af olika nummer. Ja, jag medgifver, att det vore mycket önskligt om så kunnat ske, men jag kan försäkra honom, att ett sådant tillvägagående var inom tullkomitén allvarligt på tal, ehuru man slutligen och alldeles enhälligt kom till den öfvertygelsen, att det ej vore lämpligt att frångå det nu gällande systemet. Att tullkomitén emellertid icke måtte hafva haft så orätt i denna sin uppfattning, kan man sluta deraf, att Kongl. Maj:t icke föreslagit någon förändring i hvad tullkomitén i detta hänseende hemställt. Vidare yttrade samme talare, att den inhemska konkurrensen kan hafva vissa verkningar och lända till fördel för den förbrukande allmänheten under dåliga tider men ej under goda, och han erinrade, hurusom spinnerierna hos oss ligga inne med stora förlag af råämnen i stället för att såsom i England råämnena intagas allt efter åtgången, hvarföre ock hos oss fabrikena höllos i gång äfven under de dåliga tiderna, då de deremot i England genast stängdes. Men just denna omständighet, att fabrikanten här måste redan på hösten taga sitt behof af råämnen, måtte väl vara ett skäl att ej minska skyddet för honom. Och att fabrikena för sina arbetares skull fortsätta sin verksamhet, äfven när de ej lemnar behållning, kan väl ej heller räknas fabrikanterna till last. Är det ej vackrare att, såsom här sker,

fortsätta arbetet, äfven om följden skulle blifva, såsom talaren uttryckte sig, att aktieegaren får taga sin hatt och gå, än att, såsom i England, stänga verkstäderna och lemna arbetaren utan förtjenst. Skulle det blifva följden af det system, som den förre talaren förordar, då hemställer jag till Kammaren, hvem af oss kan anses hafva rätt.

*Angående
tull å Garn.
(Forts.)*

Herr Söderström: Jag skall be att endast med ett par ord få bemöta hvad den siste talaren anförde i fråga om hvad jag skulle yttrat. Han sade nemligen, att jag skulle klandrat tullkomitén, derföre att icke den ringaste klassifikation af dessa varor blifvit påtänkt, och uppgaf, att sådan väl varit påtänkt, men att man kommit till den slutsats, att man icke borde söka genomföra någon sådan. Ja, jag undrar, hvori orsaken härtill kan ligga! Vidare yttrade han att tullkomiténs förslag vore lämpligt, enär Kongl. Maj:t gillat detsamma. Om det nu kan anses lämpligt derför, att Kongl. Maj:t godkänt det, derom vill jag icke yttra mig, men man kan väl svårligen begära, att Kongl. Maj:t skall ega den sakkännedom, att Kongl. Maj:t kan anse sig befogad att vidtaga förändring i hvad dess tullkomité föreslagit. En sådan begäran är uppenbart obillig. Ytterligare påpekade han, att de svenska fabrikanterna äro nödsakade att ligga inne med stora lager af dessa varor på en gång. Ja, deri ligger just olyckan; det är just detta förhållande, som tynger på priset och gör att allmänheten får betala dess högre pris för varan. I andra länder arbeta i allmänhet fabrikanterna icke för att lägga varan på lager, utan i den mån de finna beställningar ingå. Men svenska folket kan ej få profitera af en sådan fördel, utan nödgas betala ett högre pris, derför att fabrikanterna måste hålla sina varor på lager i stora partier. Det är just deruti, som knuten ligger.

Herr Lönegren: Herr Hedlund har nu yttrat just detsamma, som han på ett par ställen i sin reservation förut anført. Han klandrar tullkomitén derför, att den icke gjort åtskilliga undersökningar angående beloppet af den beskattning, som fabrikanterna pålägga svenska folket. Jag får derpå svara, att tullkomitén haft sitt uppdrag från Kongl. Maj:t och varit fullt upptagen af de vidlyftiga utredningar, som genom Kongl. Maj:ts skrivelser blifvit komitén anförtrodda. Komitén har derför icke haft tid och ej heller, tror jag, lust för sådana lösa beräkningar utan resultat, som de af talaren antydda, och tror jag för min del icke heller att någon tillförlitlig beräkningsgrund för en sådan utredning finnes.

Herr Hedlund talade vidare om sin stora vänskap för fabrikanterna och näringsidkarne i allmänhet. Härpå kan jag endast genmäla, att dessa säkerligen hafva all anledning för uttrycket: "Gud bevar oss för våra vänner".

Öfverläggningen var slutad. Efter upptagande af de yrkanden, som förekommit, gaf Herr Talmannen enligt dem propositioner dels på bifall till Utskottets hemställan och dels på antagande af det för-

Angående
tull å Garn.
(Forts.)

slag rörande tullen å bomullsgarn, som i Herr E. G. Boströms m. fl:s vid betänkanudet fogade reservation blifvit framställt; och förklarade Herr Talmannen sig anse röstöfvervigt förefinnas för den förra mening. Votering begärdes, i anledning hvaraf en omröstningsproposition af följande lydelse uppsattes, justerades och anslogs:

Den, som bifaller hvad Bevillnings-Utskottet hemställt i 13:de punkten af Betänkanudet N:o 10, röstar,

Ja;

Den, det ej vill, röstar,

Nej;

Vinner Nej, har Kammaren, med bifall till den af Herr E. G. Boström m. fl. afgifna, vid betänkanudet fogade reservation, beslutat att nu gällande tullsatsen å bomullsgarn skola bibehållas.

Omröstningen försiggick, och befans vid röstsedlarnes sammanräkning, att 107 ledamöter röstat ja och 80 ledamöter nej; varande alltså Utskottets hemställen bifallen.

I enlighet med den föredragningsordning, Kammaren antagit, företogs nu till afgörande.

Angående
tull å Span-
mål.

Punkten 38, rörande tull å spanmål.

Kongl. Maj:t hade föreslagit, att *Spanmål*, alla slag, omalen eller malen, skulle vara fri från tull, samt att de vid 1880 års riksdag beslutade inregistreringsavgifter å hvetemjöl, gryn och bönor skulle upphävas.

Friherre *Klinckowström* åter hade i sin ofvan omnämnda motion hemställt, att spanmål måtte åsättas tullsatsen till nedan angifna belopp:

<i>Hvete</i> , omalet	37 öre per kubikfot.
<i>Råg</i> , omalen, äfvensom <i>korn</i> och malt, <i>hafre</i> ,	
<i>blandsäd</i> och <i>bokvete</i>	25 " " "
<i>Ärter</i> och <i>vicker</i>	20 " " "
<i>Hvetemjöl</i>	1 krona 50 öre per centner eller omkring 3,53 öre per kilogram.
<i>Rågmjöl</i>	75 öre per centner eller omkring 1,76 öre per kilogram.
<i>Mjöl</i> , alla andra slag	75 öre per centner eller omkring 1,76 öre per kilogram.
<i>Korngryn</i>	1 krona 50 öre per centner eller omkring 3,53 öre per kilogram.

<i>Hafregryn</i>	1 krona 85 öre per centner eller omkring 4,35 öre per kilogram.	<i>Angående tull å Span- mål. (Forts.)</i>
<i>Gryn, alla andra slag</i>	1 krona 30 öre per centner eller omkring 3,06 öre per kilogram.	

Vidare var yrkadt uti Herr *E. G. Boströms* ofta berörda motion, N:o 119, att en tullsats af enahanda belopp som nu gällande inregistreringsafgift för hvetemjöl måtte åsättas malen spanmål, alla slag.

Slutligen hade ledamöterna af Andra Kammaren Herrar *S. F. Norén, J. Marcuson, P. G. Sandberg, J. Andersson* i Knarrevik, *Sv. Håkanson* och *J. Smedberg* uti motion (N:o 95) hemställt, "att Riksdagen måtte besluta, att enahanda inregistreringsafgift, som nu erläggas vid införsel af hvetemjöl, måtte erläggas för mjöl af spanmål, alla slag".

Utskottet hade i anledning af dessa framställningar tillstyrkt, att Riksdagen måtte, med afslag å samtliga nu omförmälda motioner, i hvad de rörde artikeln spanmål, besluta, att spanmål, alla slag, omalen och malen, skulle vara tullfri.

Häremot var reservation inom Utskottet afgifven af Herrar *E. G. Boström, Reutersvärd, N. Fock, Fogelin, J. N. Boström, Svensson* och *Lönegren*, hvilka för sin del föreslagit att rubriken "Spanmål" skulle i tulltaxan erhålla följande lydelse:

"Spanmål, alla slag:

Omalen	fri
Malen	1 kilogram 1 öre".

Efter uppläsning af Utskottets förslag, yttrade

Herr Lönegren: Säkerligen har litet hvar i denna Kammare kännedom om de stora svårigheter, som tullbehandlingen af mjöl för det närvarande medför, den osäkerhet i fråga om prisberäkningar och de obehag och olägenheter som undersökningarne försakat samt de omkostnader både för importörer och tullverket, som deraf uppkommit. Jag tror därför, att jag kan räkna på Kammarens bifall till det yrkande jag nu går att framställa, nemligen att denna fråga ej delas, så att derigenom skulle kunna inträffa, att de olika mjölsorterna komme att behandlas olika; jag yrkar att *all* malen spanmål på en gång blir föremål för Kammarens beslut och sålunda också antingen tullfri eller belagd med *samma* afgift. Jag tillåter mig äfven att fästa uppmärksamheten vid det sammanhang, som denna fråga har med tullen å majs. Om nemligen malen spanmål skall beläggas med tull, då bör samma tullafgift bestämmas för malen majs och tvärtom.

Hvad frågan om tullfrihet eller tullpligtighet angår, så anser jag för min del att omalen spanmål bör vara tullfri hädanefter som hittills.

Beträffande deremot malen spanmål, så hyser jag den åsigten, att

Angående
tull å Span-
mål.
(Forts.)

den nuvarande ringa afgiften för hvetemjöl af 1 öre per kilogram kan utan olägenhet påläggas all malen spanmål. Jag tror icke, att denna afgift kan blifva betungande för konsumtionen. Jag anser tvärtom att det skulle vara en fördel för förbrukningen, om denna låga afgift pålades, emedan man då kunde hoppas att företrädesvis få köpa sådant vara, som blifvit inom landet förmalen och sålunda ett godt och rent mjöl. Det utländska mjölet är, efter hvad erfarenheten under sist-förflutna året visat, ofta uppblandadt med främmande ämnen, och lär ej alltid vid förmalningen af detsamma iakttagas den ordning och snygghet, som vid en sådan handtering är önskelig. Vid de svenska qvarnarne, åtminstone de nya, hafva åtgärder vidtagits för att rensa spanmålen och erhålla ett, så vidt möjligt är, godt och rent mjöl.

Jag yrkar således att malen spanmål alla slag må åsättas en tull af ett öre per kilogram, men att omalen spanmål må gå tullfri. Något klagomål öfver lifsmedlens fördyrande härigenom kan icke med fog uppstå; då den omalna spanmålen får tullfritt införas, vore sådant tal oberättigadt, kostnaden för förmalningen skall ju utgå antingen förmalningen sker inom eller utom landet, och för min del anser jag det af flera skäl vara fördelaktigt om landets behof af mjöl kan tillgodoses med sådant, som blifvit inom landet förmalet.

Herr J. Johansson från Stockholm: Det gläder mig att den förste ärade talaren uttalat ett antingen eller, ty derigenom kan man åtminstone hafva någon förhoppning om en lycklig utgång af frågan. Om jag under diskussionens gång dertill föranledes, så skall jag försöka att närmare utveckla skälen för mina åsikter i denna fråga. För ögonblicket vill jag blott uttala några allmänna ord om min ståndpunkt till saken. I sådant afseende ber jag få nämna, att jag ingalunda är främmande för qvarnindustrien och mjöläffärerna i vårt land, emedan jag dermed uteslutande sysselsatt mig under en half mansålder dels för andras, dels ock för egen räkning. Denna min sysselsättning har uteslutande gällt svenska qvarnar och förmalning af mjöl vid dessa, och jag har icke haft någon annan inkomst än den, som jag beredt mig genom den handteringen att uppköpa spanmål, för-mala densamma och försälja de olika mjöl- och grynsorterna. Vinningen deraf har måhända varit svåråtkomligare och mindre samt arbetet tyngre än för många andra, som drifva handel med lyx- och öfverflödsartiklar och hvilka kunna bevilja t. o. m. 50 à 60 procents rabatt vid kontant betalning. För min del har jag i allt fall varit fullt belåten med resultatet, och jag anser detta vara så gynnsamt att, om nu ett öres tull per kilogram åsättes alla mjölsorter, jag och alla de, som arbeta i denna branche, blifva än mera gynnade, och jag är viss på att få mina årsinkomster fördubblade. Jag försäkrar att den ifrågavarande tullsatsen i det allra närmaste gagnar endast qvarnindustrien, att den icke bereder statsverket eller jordbrukaren, såvida han icke tillika är qvarnegare, någon inkomst, men att den fördyrar lefnadskostnaderna för de fattige. Om jag af omständigheterna dertill föranledd varit nödsakad att rösta för lägre tullsatser å lyxartiklar i klump än jag önskat, så vill jag icke vara med om att på det dagliga brödet

taga igen skadan. Det var icke så synnerligt välbetänkt, när man införde denna inregistreringsavgift och, då man hört så mycket klagomål, så stort missnöje och erfarit så många obehag deraf, så kan det icke heller vara särdeles välbetänkt att förvandla denna afgift till en bestående tull. Om det icke är annat än ett tomt talesätt att vi vilja arbetarnes bästa, så hafva vi nu bästa tillfället att visa det, ty det lärer väl blifva svårt att bevisa, att införseltull å mjöl kan gagna den svenske arbetaren. Om det skall lända landet till nytta och välsignelse att vi befria åldriga eller orklösa fattiga från den direkta beskattningen, som vi så ofta göra i våra taxerings- och pröfningskomitéer, för att icke sedermera behöfva underhålla dem på kommunens eller statens bekostnad, så böra vi icke nu handla på motsatt sätt och hvad vi gifvit med ena handen taga, snart sagdt, tillbaka med den andra. Detta är nu det lämpligaste tillfället, jag vet, att anslå den känslans sträng, som så ofta anslås och icke minst i denna Kammare vibrerar, när det gäller nästans nöd. I hopp om att andra talare förmå bättre än jag att tala för denna sak och under förhoppning att af hvad jag yttrat jag ändå må blifva förstådd, ber jag att få yrka bifall till Utskottets förslag.

*Angående
tull å Span-
mål.
(Forts.)*

I detta anförande instämde Herrar *Arnoldson, Angel* och *Hedlund*.

Herr F. G. Sandvall: Det var onekligen ett mycket vackert och känslofullt tal, som den föregående talaren höll, och låge det blott lika mycket sanning deri som det lät vackert, så skulle jag vara färdig att instämma med honom. Men det är icke händelsen. Då man vill medgifva tullfri införsel å spanmål, så måste detta vara liktydigt med, att man så litet som möjligt vill betunga den fattiga befolkningen. Visserligen påstod samme talare, att förhållandet skulle blifva alldeles omvänt, om man nu lade ett öres tull per kilogram på mjöl, dervid på samma gång omnämmande, att han hade egnat en längre tid af sitt lif åt förmalningen af denna produkt. Derest han för den malna spanmålen tagit mera betaldt än hvad utländingen gör, så undrar jag visst icke på att han förtjent bra och funnit sig belåten, men detta verkar icke på frågans bedömande i sin helhet, ty i alla händelser bör väl spanmålinom landet kunna förmalas till minst lika billigt pris som i utlandet. Det är endast derpå det hänger, eller hurvida man i Sverige får betala mera för mjöl än i utlandet, hvilket jag, såsom sagdt, dock icke tror att vi behöfva befara. Dertill anser jag vår qvarnöreelse hafva för väl tillgodogjort sig de nyare uppfinningarne i denna väg och skola än mer göra det genom en liflig konkurrens qvarnegrarne emellan. Hvad vi alltid böra hoppas och äfven kunna vara vissa på är, att den i Sverige malna spanmålen icke är bemängd med ett större eller mindre antal onyttiga biprodukter, utan att vi få en vara, som verkligen gör skäl för benämningen godt mjöl.

Jag tror således icke att någon fara är för handen, att den mindre bemedlade befolkningen skall blifva lidande genom den här ifrågasatta tullsatsen. Hade det yrkats att sätta tull å omalen spanmål, så skulle jag instämma med den siste talaren. Nu kan jag det

*Angående
tull å Span-
mål.
(Forts.)*

icke. Utan förenar jag mig med Herr Lönegren i hans yrkande, att omalen spanmål måtte få tullfritt införas, undantagandes för majs, hvartil vi sedan komma, men att malen spanmål deremot måtte beläggas med en tull af ett öre per kilogram.

Herr Gumælius: Det har redan blifvit erinradt af den föregående talaren, med hvilken jag så till vida instämmer, att den här ifråga-
varande tullsatsen icke är att betrakta såsom en skyddstull för jord-
bruket, utan såsom en skyddstull för qvarnindustrien. Då blir frågan
den, huruvida nämnda industri behöfver denna särskilda tull. Det är
hans mening; det är icke min. Den förste talaren har sagt, att våra
svenska qvarnar leverera så godt mjöl, hvaremot vi från utlandet blott
få dåligt sådant, och att det därför är nödvändigt att åsätta tull å
denna vara; och yttrade han vidare, om man sålunda befriade våra
qvarnegare ifrån utländsk täflan, skulle man här i landet komma att
mala ännu bättre än förut. Jag tror tvärtom. Det mjöl som redan
belagts med tull — en benämning, som Riksdagen dock drog sig för
att använda för varan i fråga, utan för skams skull ändrade till "in-
registreringsafgift" — är hvetemjöl. Men det är en känd sak, att
detta mjöl importeras från utlandet, derföre att varan der anses vara
bättre än den som levereras af våra svenska qvarnar. Dock må det
erkännas, att många af våra qvarnar på senare tiden börjat tillgodo-
göra sig bättre arbetsmetoder, och att de i följd deraf kunna i afse-
ende på varans godhet täfla med det utländska mjölet. Emellertid
har, som bekant, denna tullsats eller så kallade inregistreringsafgift
på hvetemjölet verkat derhän, att danska qvarnegare, från hvilkas
konkurrens man genom tullsatsen just ville befria sig, på denna sidan
sundet börjat en qvarnindustri med danskt kapital. Vill man nu
utveckla detta skyddssystem längre och öfvergå till allt mjöl, så komma
nog danskarna att fortgå i samma riktning, endast i större skala.

En talare, med hvilken jag gerna instämmer, har från stockholms-
bänken nyss yttrat sig värtaligt i saken och förklarar, att han såsom
qvarnegare och mjölhandlande icke behöfver denna skyddstull åt qvarn-
industrien; och samma mening har jag hört andra qvarnegare, som jag
känner, uttala. Jag behöfver icke säga, att dessa qvarnegare varit
sådana, som haft sina qvarnar i bästa skick och derföre icke behöft
frukta den utländska konkurrensen. De hafva till och med ansett det
vara hvarken billigt eller för sig värdigt att begära särskildt skydd
för sin industri. Speciellt har jag hört en qvarnegare, som drifver
rörelsen i stor skala och på mer än ett ställe, uttala den förhoppning,
att mjöltullen så snart som möjligt måtte borttagas och icke vidare
utvecklas här i Sverige, ty, enligt hans i flera personers närvaro ut-
talade mening, kan en dylik tullsats endast bidra till att försoffa
en näring, som ovilkorligen eljest bör kunna täfla med utlandet.
Samme man har ytterligare sagt, att det är en skam, att vår svenska
qvarnindustri med sina stora resurser icke kan utveckla sig till samma
höjd som i utlandet, och dertill kunde icke vara någon annan orsak
än den lojhet, som finnes hos idkare af denna industrigen. Att nu
ytterligare öka tullskyddet till dessa industriidkares förmån vore

enligt hans, likasom äfven talarens på stockholmsbänken uppfattning, endast att ytterligare lägga hyende under denna lojhet i stället för motsatsen.

Man har här sagt, att det endast vore fråga om ett enda simpelt öre per kilogram, men, vore detta en sådan småsak, hvarföre kan man då vilja trakassera rörelsen dermed? Det är också i sjelfva verket icke heller en sådan småsak, som man velat låta påskina, i synnerhet då man vill utsträcka tullen äfven till rågmjöl.

Man har uppgifvit för mig, att ett öre per kilogram i tull skulle motsvara ungefär en kronas förhöjning på tunnan, och för en arbetarefamilj, som i förhållande till barnens antal förbrukar flera eller färre tunnor spanmål om året, är det således fråga om några kronors högre skatt, som man skulle lägga på deras nödvändigaste lefnadsförnödenhet. Och Utskottet påpekar mycket riktigt, att denna ökade utgift ytterligare växer i sådana tider, då de minst bemedlade redan förut äro af omsorg för lifvets nödtorft hårdt betungade.

Det är aldeles otänkbart för mig, huru en sådan sak kunnat uppställas på det sällskaps program, som kallar sig "svenska arbetets vänner" och hvilket sällskap hufvudsakligast består af svenska industriidkare, hvilka väl främst af alla borde ömma för arbetarne och söka så mycket som möjligt lindra deras lefnadskostnader.

Jag kan omöjligt föreställa mig annat, än att dessa i första rummet borde vara de naturliga motståndarne emot en sådan skatt som tullen å spanmål. För mig är det aldeles klart, att de, som rösta för tull på sådana varor som rågmjöl, visa sig icke såsom svenska arbetets vänner, utan, om än mot sin egen afsigt, såsom svenske arbetarnes fiender. Jag vill hoppas, att åtminstone icke denna Kammare skall fatta ett beslut, som med skäl kan tolkas på det sättet. Jag hemställer om bifall till Utskottets förslag.

Herr *J. Johansson* i Bergsäng förenade sig med Herr Gumælius.

Herr Herslow: Jag har endast ett par ord att säga, för att påpeka en märkvärdig begreppsförvirring, som gjort sig gällande hos ett par talare, hvilka yrkat på tull för malen spanmål, men vilja bibehålla tullfrihet för omalen, "derföre att de icke vilja fördyra lefnadsmedlen för den fattiga arbetaren."

Jag begriper icke, hvari skilnaden mellan malen och omalen spanmål i detta afseende ligger och huru de resonera, såvida de icke utgå från den förutsättningen, att den fattige arbetaren tuggar omalen spanmål. Det är åtminstone för mig aldeles klart, att, så vida som den fattige arbetaren använder mjöl, d. v. s. lefver af bröd, på samma sätt som den rike arbetaren — och arbetare äro vi ju alla — måste det göra honom detsamma, om spanmålen kostar mera och malningen mindre eller malningen mera och spanmålen mindre; ty för honom blir hela frågan hvad mjölet kostar, af hvilket han skall baka sitt bröd, eller hvad den brödkaka kostar, som han betalar hos bagaren, hvilken i sådant fall köper mjölet.

En annan lika besynnerlig begreppsförvirring har jag velat fästa

*Angående
tull å Span-
mål.
(Forts.)*

Angående
tull å Span-
mål.
(Forts.)

uppmärksamheten på. Man har nemligen uttalat sig ungefär så här: det är långt ifrån, att vi vilja fördyra näringsmedlen, då vi vilja hafva mjöltullar, utan afsigten dermed är endast att skaffa godt mjöl åt landet och utestänga det dåliga. Det goda mjölet vill då säga det svenska, det dåliga är det utländska. Det är väl emellertid icke någon, som är okunnig om, att Danmark i fråga om hvetemjöl varit den starkaste konkurrenten med våra qvarnegare, och att skillnaden mellan danskt och svenskt hvetemjöl i afseende å kvaliteten alltid varit att — det danska varit utan jemförelse öfverlägset det svenska. Det var denna omständighet som gjorde konkurrensen besvärlig. Beträffande det danska rågmjölet veta vi, att det stundom innehållit en blandningstillsats, men likvisst en sådan som icke plår räknas såsom ett dåligt näringsämne, nämligen hvetemjöl af secunda kvalitet, mindre hvitt, men väl så närande som hvetemjöl N:o 1.

Hvad jordbrukets ställning till frågan angår, så skulle man åtminstone kunna ge sig sken af att vilja gagna våra jordbrukare, om här vore fråga om att lägga tull på införsel af *spanmål*. Tull på *mjöl* deremot lemnar den svenske jordbrukaren alldeles utanför räkningen; ty det är klart, att den spanmål, man vill förmåla, köper man vare sig inom eller utom landet, der man får den för billigaste priset. Vi skulle således införa denna tull endast och allenast till fördel för qvarnindustrien.

Ty, som sagdt, jag kan ej taga det på allvar, då man påstår, att denna tull bör införas för att skydda oss från dåligt mjöl. Skola vi också i fråga om denna vara, som hvar och en kan bedöma, höra repeteras den satsen, som protektionisterna alltid drifva, att utländingen endast skickar oss dåliga varor, som vi i fåvitsko betala med orimliga pris? Den satsen bör väl icke upprepas i hvarje fråga och om hvilken artikel som helst; vi få väl antaga, att i de flesta fall åtminstone svensken lika bra som andra nationer begriper hvad han köper och hvad han betalar.

Vi hafva för öfrigt redan gjort experiment med tull på hvetemjöl. Af denna vara infördes, som bekant, förut rätt betydliga quantiteter nästan uteslutande från Danmark. Hvad blef följden af tullen? Jo, med danska kapital har här i Malmö anlagts en qvarn, så stor att vid densamma produceras på ett år mera hvetemjöl, än allt det mjöl, som under fem år i medeltal årligen införts till Sverige. Jag kan icke finna att detta är något skydd för den svenska qvarnindustrien. Det är snarare ett mer beqvämt sätt för utländskt kapital att tillgodogöra sig samma vinst som förut, och tullen på köpet. Som vi minnas, var det de små qvarnegarne, som klagade mest, men huru har det gått *dem*? Nya stora anläggningar, afsedda att på en gång i stor skala tillgodogöra sig tullen och med framgång taga upp konkurrensen med utlandet, anläggningar som erfordrade vida större krafter än de små kunde förfoga öfver, hafva uppstått och trycka nu de smärre qvarnarne vida hårdare än förr. Dertill kommer att de största anläggningarne äro gjorda med utländskt kapital. Följden af en åtgärd, som skulle befria våra qvarnegare från utländsk konkurrens, är således att de lyckats flytta sina skarpaste motståndare från

utlandet in på eget område och fört kriget in på egna landamären. Icke kunna de svenska qvarnegarne ha vunnit derpå? Jag kan icke heller se att landtbrukarne vinna på saken. Ännu mindre ha konsumenterna vunnit derpå, allra minst den fattige konsumenten, som jag företrädesvis tager i betraktande derför att han tynges hårdast om brödkakan kostar ett eller annat öre mera. Då jag sålunda icke kan finna någon svensk man, som kan vinna på denna tull — mer än möjligen ett par af våra större qvarnegare — och då jag tydligen kan se hvilka som skola betala krigskostnaderna, så ber jag att få yrka bifall till Utskottets förslag.

Ännu ett ord! Vi hafva nyss varit nära att förhöja priset på arbetarens nödvändigaste beklädnadsämnen, hans egen skjorta, hans hustrus och hans barns kläder; och det erkändes då äfven af dem, som yrka på högre tullar, att i fråga om simplare bomullsvoror är tullen redan nu så hög, att den icke kan försvaras. Det är dock den fattige arbetaren och hans familj, som begagna dessa grofva varor. Medkammaren har nyss till förmån för nödlidande garfvarer — vi veta att detta är en fattig näring — höjt priset på den fattige arbetarens skodon; skola vi nu ock höja priset på den fattige arbetarens brödkaka — allt detta för att gå "Arbetarens vänner" till mötes. "Svenska Arbetets vänner"! Jag säger såsom den siste talaren: jag har aldrig betviflat deras afsigter, men jag begriper icke de medel, som de välja för att vinna sitt mål.

*Angående
tull å Span-
mål.
(Forts.)*

Häruti instämde Herr *Johan Jönsson*.

Herr Norén: Då jag väckte min motion i detta ämne, hade jag två skäl för densamma. Det första var att undanrödja de förfalsknin- gar och bedrägerier, som förekommo i mjölimporten. Det andra var, att vi skulle kunna sjelfva inom landet förmåla den spannmål vi behöfva. Låt vara, att vi köpa densamma utifrån, men det gör mindre, ty spannmålen kan jag kontrollera och se om den är uppblandad; och om den är alltför oren, med rensningsapparat rengöra densamma. Så är dock icke förhållandet med mjölet.

Här är visserligen sagdt, att det utländska mjölet är utmärkt godt, men jag har dock erfarenhet om motsatsen, emedan jag sett dåligt mjöl infördt från utländsk ort och tillverkad både af hvetet och råg. Sådant mjöl har också varit uppblandadt, detta är konstateradt.

Då man nu begär en så ringa afgift, som här är ifrågasatt, så komma enligt min tanke de svenska qvarnegarne icke att erhålla någon oskäligen vinst derå, derför att här finnas på landet många, som köpa sin spannmål och låta sedan förmåla densamma vid qvarnen. Sådant förekommer icke i städerna, men inträffar ofta på landet.

Det är min lifliga öfvertygelse, att varan derigenom icke kommer att i ringaste mån fördyras, ty våra svenska qvarnar få då mera att göra och kunna i följd deraf nöja sig med en något mindre ersättning. Äfven hade jag tänkt mig, att tullverket borde få någon ersättning

Angående
tull å Span-
mål.
(Forts.)

för sitt besvär med att visitera det gods som kommer utifrån, och likaså bör väl statsverket få någon ersättning för den bevilling, som de svenska qvarnegarne, om de hade inkomsten, finge erlægga, men som staten går miste om, när varan kommer från utlandet; för att icke tala om att jemväl kommunerna kunde hafva anspråk på att få någon ersättning för den minskade kommunalskatt, som qvarnegarne komma att erlægga, om varan får införas tullfritt utifrån.

Dessa äro de skäl, som föranledt mig att väcka min motion, öfvertygad som jag var och fortfarande är, att ett bifall till densamma skulle lända hela vårt land till nytta. Visserligen säger man, att utländska kapitalister, i händelse tull åsättes hvetemjöl, komma att anlägga qvarnverk i Malmö, men jag hoppas dock, att det blir svenska arbetare, som der komma att förtjena sitt bröd.

Herrar *Sandberg, Smedberg, J. Larsson* i Blekan, *Håkanson* och *J. Andersson* i Knarrevik instämde i Herr Noréns yttrande.

Herr Ekdahl: Jag skulle helt enkelt kunna instämma med den ärade talaren från Malmö, emedan de åsiger, han uttalade i denna fråga, till alla delar öfverensstämma med mina egna, men ber dock att få tillägga några ord.

Äfven jag är intresserad uti qvarnföretag och har under många år drifvit handel med spannmål, som jag låtit rensa och förmala. Min erfarenhet dervid är, att denna handel lemnat lika god afkastning under de många år, hvilka föregingo inregistreringsafgiftens införande, som under det sista året. Jag kan fördenskull icke finna det vara något skäl uti att bibehålla en tull, som kommer att i icke ringa mån blifva känbar för den stora arbetande befolkningen, utan att vara till fördel för någon, om icke möjligen för en och annan qvarnegare i någon aflägsen landsort. Jag vill också tillägga, att jag icke tror det statsverket är i behof af denna tull, och dertill sluter jag af hvad Utskottet säger uti 31:sta punkten i sitt betänkande, der det, i fråga om den minskning af omkring 475,000 kronor uti statens inkomster, som skulle blifva en följd utaf antagandet af tullkomiténs förslag om nedsättning i tullen å oljor, heter, att "statsverkets tillstånd icke synes lägga hinder i vägen för den tullindring, komitén härutinnan föreslagit". Då detta gäller i fråga om en tullinkomst för staten, som skulle blifva så stor, som den nyssnämnda, så måste det väl i ännu högre grad gälla den jemförelsevis obetydliga inkomst, staten komme att få af den vara, om hvilken i denna punkt är fråga. Då jag för öfrigt icke anser det vara riktigt att lägga tull på en så vigtig förnödenhetsvara, som den ifrågavarande, så kan jag för min del icke annat än yrka bifall till Utskottets förslag.

Herr Danielson: Att tullfrågorna äro bland de svåraste som Riksdagen har att handlägga, det tror jag litet hvar af oss gerna skall medgifva. Nu har här blifvit sagdt, att det skulle vara en skam om man vill yrka tull på mjöl, att det behöfdes en stor portion mod för att våga komma fram med ett dylikt yrkande. Ja, så låter det alltid,

då det blir fråga om att på något sätt underhjelpa vår jordbruksnärning, men jag vill erinra dem, som så tala, och särskildt talaren från Malmö, att de icke alltid visat sig lika ömma som nu om den så mycket omtalade "fattige arbetaren", åtminstone då det gäller det egna intresset. Så arbetade den talaren i fjor med hela sin stora talent att tillskapa ett monopol för städerna; och jag vill också påminna herrarne om det beslut, som i dag på förmiddagen fattades i fråga om 5:te punkten i detta samma betänkande angående tullen på franskt bränvin eller konjak. Som herrarne veta, så var det några herrar vinhandlare i Stockholm, Göteborg och Norrköping, som i fjor hittade på, att det icke borde få gå för sig att få köpa en mindre kvantitet franskt bränvin direkt från utlandet, utan att det skulle draga en särskild tull, motsvarande utminuteringsafgiften. I fjor fingo de icke sin vilja fram, men i år gick det. På det sättet tillskapar man det ena monopolet efter det andra för städerna. Och när det var fråga om franska traktaten, huru pass öm visade man sig då mot den fattige arbetaren, när det gälde att bestämma tullen på bränvin och vin. Jag tror, att herrarne icke böra skylta så mycket med denne fattige arbetare, och skylla dem, som förfäktat jordbruksnäringens bästa, att vara arbetarens ovän. Jag tror, att förhållandet är alldeles tvärtom, och det tror jag hvem som helst som känner till förhållandena skall instämma uti. Eller hvarför skynda väl dessa stora skaror af arbetare från landet för att söka sitt uppehälle i städerna, om icke derföre att den mindre jordbrukaren befinner sig i så betryckt ställning, att han icke kan täfva med städerna i fråga om arbetslönerna. Och den ställning, hvari den mindre jordbrukaren för närvarande befinner sig, är verkligen så betryckt, att den, som icke sjelf sett det, svårligen derom kan göra sig någon föreställning. Här talas om arbetare; men äro då icke dessa hundratusentals mindre jordbrukare, som finnas i vårt land, äro icke också de arbetare och böra icke de hafva lika stora rättigheter som dessa daglönare, som arbeta här i Stockholm eller i andra städer?

Vidare säger man, att det kan icke lända jordbruket till något gagn, att det blir en låg tull på mjöl; jo det är just det jag tror, och det skämmer jag icke att bekänna. Ty om vi få kvarnverk i stor skala inrättade i landet, så får derigenom jordbrukaren en jemn marknad, der han kan sälja sin spanmål. Derom har jag fått erfarenhet inom den ort jag tillhör. Få vi kvarnverk, som rensa och förmala spanmålen, så kommer endast god vara ut i marknaden och för den får då jordbrukaren bra betaldt. Förut var det endast s. k. spanmålshandlare, som köpte upp spanmål och lade upp kanske några tusen tunnor i sina magasin, och då var der ingen, som köpte något förr än på våren, så att marknaden var i hög grad ojemn.

Jag skall icke längre upptaga Kammarrens tid, då jag är öfvertygad, att hvar och en som satt sig in i saken redan har sin åsigt klar. Men jag kan icke neka, att det skulle i hög grad förvåna mig, tom — sedan stadsrepresentanterna, på sätt jag nyss visat, lyckats tillskapa ett nytt monopol för städerna, hvarigenom de blifva i tillfälle att skaffa sig nya förtjenster på den stora landtbefolkningens be-

*Angående
tull å
Spanmål.
(Forts.)*

Angående
tull å
Spanmål.
(Forts.)

kostnad, och sedan vi bifallit franska traktaten, för att herrar norr-
länningar så mycket lättare skulle få sälja sina skogar — dessa her-
rar icke också ville något litet tänka på oss. Jag anser det sålunda
icke vara någon obillig begäran, då jag nu yrkar bifall till reservatio-
nen, helst den fattige har större garanti att få en reellare och bättre
vara, om det blir våra inhemska qvarnverk, som få förädla spanmålen
till mjöl.

Herr F. G. Sandvall: Den ärade talaren på örebrobanken för-
vånade sig öfver, att en industriidkare kunde hysa så liten omtanke
för sina arbetare, att han påyrkade tull på mjöl. Derpå vill jag svara,
att just derföre att han har i sin tjänst arbetare, hvilka veta värdera
att hafva en husbonde, som ömmar för dem, är det som han påyrkar
en sådan tull. Det har förut talats om de många bedrägerier, som
vid mjölförsäljningen ega rum, och jag är viss på att hvar och en,
som tagit någon befattning med denna vara, skall nödgas medgifva
detta bedräfliga faktum. Det är också icke minst inom den arbetande
klassen som klagan förspörjes öfver att mjölet så ofta är förfalskadt,
och det är således icke till deras nackdel, utan till deras fördel, som
jag här uppträder med yrkande om vidtagande af en åtgärd, som
skulle i kanske ganska betydlig grad förhindra det arbetaren komme
att lida något af denna förfalskning. Vi veta hurusom ryskt mjöl i
stor myckenhet införes till Sverige uti s. k. mattor, men jag frågar
dem af herrarne, som tagit befattning med sådant mjöl, om det alltid
kan användas sådant det är. Nej, åtminstone vet jag att till den ort,
jag tillhör, kommer en massa ryskt mjöl, hvilket, äfven om det är
oblandadt, dock har den olägenheten att det är för groft och måste
ommalas, hvilket betydligt fördyrar varan, och detta kan väl icke vara
till gagn för den fattige arbetaren. Det är för öfrigt klart och tyd-
ligt att, om mjölet, såsom jag nämnde, tages utifrån, detsamma icke
kan säljas till samma pris som spanmålen, emedan qvarnegaren i ut-
landet tager betaldt för malningen. Det är väl då icke ondt uti att
unnå den svenske qvarnegaren den lilla förtjensten, som utlänningen
eljest skulle få, i synnerhet om man på samma gång tillförsäkrar den,
som skall använda mjölet, att han får en ren och oförfalskad vara, ty
det står icke i öfverensstämmelse med det svenska nationallynnet, att
leverera förfalskade eller uppblandade varor.

Jag vidblifver alltså hvad jag förut yrkat.

Chefen för Kongl. Finansdepartementet Herr Statsrådet Themp-
tander: Jag ber att till en början få lemna reservanterna och de
af Kammarens ledamöter, som med dem i dag instämt, det erkännande,
att de hafva följdriktigt och med skälig hänsyn till tulltaxans prak-
tiska tillämpning förfarit, då de nu dels åt denna afgift gifvit dess
rätta benämning af tull i stället för den förut begagnade, af inregi-
streringsavgift, dels ock tagit steget fullt ut genom att påyrka tull
äfven å rågmjöl. Men sedan jag lemnat detta erkännande, måste jag
i sjelfva hufvudsaken på det bestämdaste uttala mig mot de ärade
reservanternas uppfattning, då de vilja genom påyrkande af tull på

rågmjöl uppställa en i min tanke emot all sund beskattningsspolitik så stridande sats, som att man skall genom beskattning fördyra en vara, hvilken väl framför alla andra är och måste vara afsedd att fylla lifvets oundgängligaste nödtorft. Jag hoppas också att reservanterna genom detta utsträckt yrkande sjelfve rigtat dödsbugget emot sitt eget förslag. Nog vet jag och nog kan jag förstå, att man i tullagstiftningen ofta måste under en gemensam tullsats sammanföra artiklar, som äro i viss mån från hvarandra skiljaktige, derföre att det skulle möta allt för stora svårigheter att vid tillämpningen särskilja dem; men icke kan jag föreställa mig, att det kan vara lämpligt att, om en artikel är tullfri och starka skäl tala för att fortfarande bibehålla den tullfri, men den råkar att hafva likhet med en annan artikel, som man vill tullbeskatta, man helt enkelt med tull belägger äfven den förra. Den naturliga utvägen i sådant fall är väl, att man i stället gör tullfri äfven den andra varan, hvilken man annars skulle vilja belägga med tull; ty bättre är väl att befria från tullavgift en vara, som eljest möjligen skulle kunna bära en dylik afgift, än att med tull beskatta en vara af den beskaffenhet som den ifrågavarande, hvilken utgör en af de oundgängligaste lifsförnödenheter. Det gagnar icke till någonting att man här påstår, att denna tullsats skulle vara så lindrig; ty jag vill återkalla i herrarnes minne, att, när för två riksdagar sedan dessa registreringsavgifter infördes, vid hvilket tillfälle jemväl sådan afgift yrkades på rågmjöl, man då endast föreslog en afgift derå af ett halft öre per kilogram eller hälften mot hvad nu är ifrågasatt. Majoriteten i Riksdagen tillbakavisade likväl detta yrkande, och jag vill hoppas, att icke i denna majoritets ställe nu träd en annan, som skulle vara sinnad att med en dubbelt så hög tullsats belägga denna vara. Då man nu af ett i viss mån formelt skäl eller för att möjliggöra en tull på annat mjöl, föreslagit sådan äfven på rågmjöl, skulle jag dock kunna förstå ett sådant yrkande, derest det gälde en vara, som man kunde säga icke utgöra föremål för import, ty då vore det ju alldeles likgiltigt, om man i taxan upptoge den såsom tullfri eller tullpliktig. Om vi skulle falla på den idén att t. ex. lägga tull på skogsalster, så vore detta visserligen ett temligen oskyldigt tilltag. Men förhållandet är icke detsamma med ifrågavarande artikel. Väl ser man af statistiska tabellerna att importen af rågmjöl under olika år betydligt vexlar, beroende helt naturligt på de vexlande skördeförhållandena i landet, men man ser också, att denna import stundom är ganska betydlig, att den t. ex. år 1877 uppgått till 1,800,000 centner eller mer än dubbelt mot den import af hvetemjöl, hvilken samma år egde rum. Då nu ett sådant år kommer, när landet behöfver en dylik större import, så frågar jag: i hvems intresse vill man, medelst beskattning fördyra denna import? För min del får jag bekänna, att jag icke kan finna, att det kan ske i någon annans intresse än qvarnindustriens. Jag kan omöjligen följa den uppfattning, som säger, att här skulle afses ett skydd för svenska jordbruket, ty så länge omalen spanmål är tullfri, är det väl endast qvarnindustrien, hvilken sysselsätter sig med att förmala säd, som kan hemta gagn af denna mjöltull. Jag vet, att talet om naturliga näringar icke låter väl

*Angående
tull å
Spanmål.
(Forts.)*

Angående
tull å
Spanmål.
(Forts.)

allas öron, men jag får bekänna, att, om jag än tillhör dem, som anse, att icke hvarje land kan inom sig sluta vilkoren för att bereda alla möjliga industrier trefnad och utveckling, jag dock med reservanternas delar intresset för den svenska qvarnindustriens bestånd och framåtgående; men jag är deremot öfvertygad om, att detta vinnes alldeles oberoende af denna tullsats, och utan att man behöfver tillgripa dylika konstlade medel. Jag vet icke, hvarföre ej vårt land skulle ega alla de förutsättningar, som skulle fordras för att bereda denna industri framgång. Icke kan väl verksamhetsfältet för denna industri hos oss vara för begränsadt, och icke kan man väl i fråga om den tala om de olägenheter, som man annars anser vidlåda industrier i ett mindre land, att nemligen de icke kunna egna sin tillverkning åt alla de mångskiftande föremål, hvilka konsumtionen kräfver. Här om på något område måtte väl en masstillverkning kunna ega rum, och det är ju en fördel, som man i allmänhet anser, att blott de större ländernas industrier skulle ega. Jag vågar äfven påstå, att kapital och yrkesskicklighet icke på detta område stå mindre till buds än när det gäller andra industrier, som visat sig i vårt land kunna med framgång bedrifvas; ty om det än möjligen kan anmärkas, och jag tror att man kan med skäl göra det, att man med mindre aktgifvande på tidens kraf hittills låtit qvarnindustrien flerstädes hos oss stå kvar på en lägre ståndpunkt, än som varit önskvärdt, så är det å andra sidan en glädjande erfarenhet, som en talare på stockholmsbanken nyss vitsordat, att äfven denna industri, rätt handhafd, kan lemna mycket gynsamma resultat. Det torde följaktligen vara alldeles obehöfligt att hysa någon farhåga för qvarnindustrien. Talaren på jönköpingsbanken yttrade, att han icke kunde förstå, hvarföre icke vi skulle kunna mala spanmål här lika väl som i andra länder. Det förstår icke jag heller, men icke bevisar man med ett sådant yttrande, att qvarnindustrien behöfver skydd, utan just motsatsen.

Icke heller förstår jag hvad den franska handelstraktaten har med denna sak att skaffa. Man har talat om, att för dess skull några skulle hafva gjort uppoffringar för att bereda förmåner åt andra. Jag vet icke hvilka uppoffringar man anser hafva blifvit gjorda. Om statskassan möjligen kan anses hafva gjort någon uppoffring, så är det väl den enda; men påståendet, att några inhemska näringar skulle hafva gjort uppoffringar genom traktaten, har jag förut inom denna Kammare, då den frågan var före, haft tillfälle att bestrida.

Om emellertid denna mjöltull skulle anses medföra gagn för någonting annat än qvarnindustrien, skulle det väl vara för statskassan. Jag tror icke, att jag kan misstänkas för att icke hysa intresse för statskassan, men medlen att fylla dess behof äro mångahanda, och jag kan icke finna något olämpligare än att upphemta hvad statskassan behöfver genom att med skatt fördyra en artikel sådan som denna; och att beskattningen icke skulle fördyra artikeln, är ett visserligen gammalt resonnement, men i allt fall af beskaffenhet, att jag aldrig varit i stånd att fatta det.

Frågan, öfver hvilken Kammaren nu skall besluta, är således den,

huruvida qvarnindustrien skall hafva denna fördel eller icke. Jag har redan antydt de skäl, på grund hvaraf jag anser, att denna industri icke behöfver ett sådant understöd. Men oberoende deraf ber jag Kammaren slutligen behjerta, att det här är fråga om att beskatta en artikel, hvilken är, jag vågar påstå det, den oundgängligaste af alla lifsförnödenheter. Och denna beskattning, man må säga deremot huru mycket man vill, är oriktig, den kan efter min åsigt aldrig försvara sin plats i vårt beskattningssystem, dels derföre att den är ekonomiskt oriktig och dels äfven derföre, att den ur rent menlig och social synpunkt eger en betydelse, som gör dess upptagande i lagstiftningen högst betänkligt.

*Angående
tull å
Spannmål.
(Forts.)*

Herr Hérslow: Jag har begärt ordet icke för att efter det anförande, vi nyss hört från statsrådsbänken, tillägga det minsta i sak utan endast för att svara ett par ord på det egendomliga anförande, talaren på ölandsbänken för en stund sedan afgaf.

Nämnde talare började med att tala om sitt mod. Jag vet, att han är en modig man, men jag hoppas, att han icke har det slags mod, som skulle ligga i hvad han yttrade, såvidt nemligen han också menade hvad han sade. Hans yttrande, att jag i fjor öppet här i Kammaren skulle förfäktat sjelfviska intressen, var icke heller, som jag sedan märkte, så menadt, som det föll sig, eftersom han sedermera talade om fjerde punkten i detta betänkande, d. v. s. om mitt yrkande, att sprit, införd i små partier, skulle bära en tillökning i tull, motsvarande utminuteringsafgiften. Jag förmodar han känner, att jag icke har något att göra med vin- eller sprithandel, och att jag således med mitt nämnda yrkande icke förfäktade några sjelfviska intressen. Hvad jag dermed ville åstadkomma var, att den utländska och den inhemska försäljaren af denna vara skulle blifva precis likställda; då deremot protektionisternas vilja är, att den inhemska skall ställas fördelaktigare, och mycket fördelaktigare än den utländska.

Samme talare yttrade vidare, att qvarnindustrien behöfde denna skyddstull för att kunna skaffa vår spannmål en jemn marknad. Om någon artikel i vårt land har jemn marknad, så är det väl spannmål; ty den kan man numera sälja öfver allt och alltid. Skulle det vara någon punkt i landet, der spannmål icke har jemn marknad, måste det då vara på Öland; men i sådant fall beror detta icke på tullsystemet utan på öläget.

Den ärade talaren på jönköpingsbänken påstod, att man icke kan baka bröd i Jönköping af ryskt mjöl. I Malmö deremot yrkar man företrädesvis på att få ryskt mjöl, derför att det svenska i år af naturliga skäl och i fjor af orsaker, som jag har svårt att fatta, varit vida mindre lämpligt till bakning af njutbart bröd. Jag begriper ej att förhållandena kunna vara så olika i Jönköping.

I sak har jag, som jag redan sagt, ingenting att tillägga utöfver den fullständiga bevisning, som af finansministern lemnats för min och med mig liktänkandes åsigt. En engelsk minister yttrade en gång, att hans hela ärelystnad ginge ut på att söka skaffa sitt land

Angående
tull å
Spanmål.
(Forts.)

ett tullfritt frukostbord. Må den svenska Riksdagen icke sätta sin ärelystnad i att skaffa sitt land en tullpligtig brödkorg!

Herr Markstedt: Med anledning af den sena timma, som nu är inne, vill jag inskränka mig till att allenast, under åberopande af de starka skäl, som uttalats för afslag å motionerna, till hvilka skäl jag icke har någonting att lägga, yrka bifall till Utskottets förslag.

Herr Liss Olof Larsson: Herrarnes rop på proposition komma ej att hindra mig, ty jag tänker begagna mig af min rätt att yttra mig. Jag skulle icke hafva gjort detta, om man icke i denna diskussion sväfvat ut och talat om åtskilligt, som icke hör till denna punkt. Af hvad sålunda yttrats, ber jag att få upptaga en del till besvarande.

Jag skulle för min del, i fråga om nu föredragna punkt, icke hafva något emot att lägga tull på hvetemjöl. Man har talat om, att det varit i den fattiges intresse man motsatt sig en sådan tull, men hos oss åtminstone äter den fattige icke hvetebrod. Kanske gör han det på andra ställen, och der kanske det vore skäl att i den fattiges intresse nedsätta priset på hvetemjöl, men hos oss finnes icke ett sådant skäl. Deremot skulle jag icke vilja vara med om tull å andra slag af malen spanmål. Af tidningarne har man sett, att det skulle vara förenadt med så stora svårigheter att skilja hvetemjöl från rågmjöl, att därför båda sorterna måste draga lika tull eller vara tullfria, men sedan vi nu hört en talare på göteborgsbänken rätt allvarligt lexa upp en annan talare på samma bänk, som vågat säga att utländerne icke alltid betedde sig så grannlaga emot oss, och att detta vore en alldeles obefogad beskyllning mot utländerne, så måtte man nu tro, att det icke vore någon risk längre att bibehålla hvad förra Riksdagen beslutade.

Det har sagts, att frågan endast gälde understöd åt qvarn-industrien, och det kan så vara, men jag får säga att, om jag kan få spanmålen förmalen inom landet, så ser jag deri icke något ondt, då ju förtjensten i så fall stannar inom landet. Man har åberopat exemplet af ett qvarnbolag i Malmö, men deraf finner jag icke, att man ej borde sätta tull på mjöl. Jag kan icke se att något ondt åstadkommits af den beslutade registreringsafgiften, om den verkat till anläggande af ett stort qvarnverk i landet. Såväl staten som kommunen får ju derigenom ökad inkomst genom bevilling och kommunalskatt. Låt vara, att anläggningen sker med utländskt kapital. Huru mycket åstadkomma vi icke genom utländskt kapital, som årligen upptaga utländska lån på flera millioner.

Det har talats om, att de, som vilja skydda det inhemska arbetet och hafva tull på åtskilliga saker, äro arbetarnes ovänner. De talare, som fört detta tal, hafva nyss vid en föregående punkt påstått, att vi ville fördyra kläderna för den fattige arbetaren, hans hustru och barn, och nu vilja vi äfven fördyra brödet. Deremot hafva desse, som påstå sig här föra den fattiges talan, nedsatt tullen högst betydligt på vin och siden och plymer m. m., så nog hafva desse tillgodosett den fattige, derom lider intet tvifvel.

Nu säger man, att det är en fördel, att spanmålen blir förmald i utlandet. Det är då underligt, att man icke anser det fördelaktigt, att bakningen äfven sker i utlandet. Det ser nemligen ut som om man ville, att vi skulle köpa och endast köpa allt från utlandet, men icke sjelfve arbeta, ty det får utlandet draga försorg om, och det blir billigare om de göra det än vi. Vi skola blott konsumera och öfverlemna åt andra länder att producera. Det enda vi skola producera är obligationer och — bränvin. Och detta allt i de mindre bemedlades och de fattiges intresse. Herr Talman torde ursäkta, om jag har svårt att erkänna rigtigheten af sådana läror. Besynnerligt är det äfven, att dagligen gå hela skeppslaster med arbetare öfver härifrån till Amerika med dess protektionism, men aldrig har jag hört talas om, att några derifrån komma öfver hit annat än för att värfva nya emigranter. Vore tullarna så förskräckliga och så skadliga för folket, som herrar frihandlare påstå, så är det bra besynnerligt, att ju längre vi gått i frihandel, ju mer har emigrationen tilltagit, och att dessa arbetare, som frihandlarna säga sig vilja skydda, just emigrera till den verldsdel, der protektionismen är allra störst. Vore frihandlarnes resonnement rigtigt, skulle ju Amerikas arbetare resa hit, der de hade ett säkert värn bland annat uti vårt Bevillnings-Utskott; men, som jag redan sagt, vårt folk reser till Amerika, men inga amerikanare flytta hit.

Under hela tiden sedan tullnedsättningarna började i större skala, d. v. s. sedan 1865, då första franska handelstraktaten antogs, har det också blifvit fallet — åtminstone i den kommun, jag tillhör, och som är en af de större i landet — att afgifterna till fattigvården ökats, ja hos oss mera än femdubblats. Det är ett besynnerligt faktum, att i samma mån man påstår sig bereda fördelar åt den fattige arbetaren, i samma mån ökas kostnaderna för fattigvården, så att den på den korta tiden af 17 år femdubblats och gör den nära nog outhärdlig. Man ömmar för arbetaren särskildt i städerna, och dess representanter föra det talet ständigt på tungan, men slår man upp kommunalstatistiken, så finner man, att städernas förnämsta inkomst är skatt på den fattige arbetaren. Hvem betalar nemligen bränvinskatten? Icke arbetaren skulle man tro, eftersom hans intresse ju skall skyddas. För min del tror jag dock, att det är den fattiga klassen, som får släppa till det mesta. Jag ser aldrig några städer vara angelägna om att minska superiet, utan tvärtom vill man, att det skall supas så mycket som möjligt för att städerna skola få så stora inkomster, allt i arbetarens intresse förstås.

Det är detta jag velat hafva sagt mot det ständiga talet om arbetarens fördel. Slår man upp tulltaxor, finner man raka motsatsen. Jag har förut påpekat, hurusom särskildt för vissa artiklar, såsom t. ex. kläde, arbetaren får betala ferdubbelt högre tull än den bemedlade, derföre att han icke har råd att köpa de finare, lättare tygerna, utan måste köpa af de gröfre, som väga mera. Härigenom får han betala ända till 3 å 4 gånger högre tull för sina kläder än den rike för sina kläder. Med tobak är förhållandet enahanda. Det är den rike, man skyddar, den fattige, man håller efter, ehuru man säger sig för-

*Angående
tull å
Spanmål.
(Forts.)*

Angående
tull å Span-
mål.
(Forts.)

fäkta den fattiges intressen. Jag har intet yrkande att göra men har velat uttala detta till protokollet.

Herr Olof Jonsson: Jag anhåller endast att få yrka bifall till Utskottets förslag.

Herr E. G. Boström: I anseende till den långt framskridna tiden skall jag icke blifva så lång i mitt anförande som jag eljest kunde hafva anledning till, utan skall yttra mig helt kort.

Jag skall bedja att närmast få vända mig mot Herr Finansministerns yttrande, att den ifrågasatta tullen vore origtig i skattesystemet såväl ur ekonomisk som allmän social synpunkt. Jag vill då fästa uppmärksamheten på, att likartad tull finnes i Norge, Tyskland och Frankrike m. fl. stater. Kan man då säga, att dessa staters skattesystem är så förkastligt, eller att de personer, hvilka i dessa länder äro ledande, så okunnige, eftersom der finnas tullar, som äro så oberättigade och olämpliga?

I öfrigt vill jag fästa uppmärksamheten på, att priset på mjöl icke bestämmes af tullen, utan att andra omständigheter härpå inverka. Jag hemställer till dem af herrarne, som känna dessa förhållanden, om tullen på hvetemjöl inverkat på brödspriset. Statistiken visar bäst, hvilket litet inflytande denna tull haft. Af de senaste åren finnes väl intet, då behovet af brödföda varit så stort i Sverige som sista året, och till följd deraf steg införseln af omalen råg 1881 till omkring 169,000 kub. meter från cirka 109,000 under 1880, medan införseln af rågmjöl, som dock var tullfritt, föll till 11,000,000 kg år 1881 mot 18,000,000 under 1880. Införseln af spannmål har sålunda stigit, men införseln af mjöl minskats. Med sådana siffror för ögonen borde man slippa att få höra, att till följd af tullen införseln förminskas eller att de fattiges intressen deraf beröras.

Man har också frågat, hvad kan det väl finnas för skäl att belägga mjöl med tull, när samtidigt den omalda spannmålen går fri? Jo, svarar jag, den gamla regeln, att råämnet må gå fritt, men den deraf förädlade varan beläggas med tull.

Jag yrkar bifall till min reservation.

Herrar *Nils Olsson* och *C. Carlsson* förenade sig med Herr Boström.

Herr S. Ljunggren: Då tiden är så långt framskriden, skall jag blott yttra ett par ord.

Talaren på dalabänken yttrade, att han fann det underligt att nu befria arbetaren från tull på mjöl, då man förut icke haft medömkan med honom i fråga om tull på kläder och tobak. För min del vill jag blott nämna, att det icke kan vara skäl att, därför att arbetaren får betala kläder och tobak dyrt, han nu också skall betala brödet dyrt.

Talaren bredvid mig på stockholmslänsbänken nämnde, att tullen på mjöl icke inverkade på brödspriset. Detta kan möjligen vara hän-

delsen hvad beträffar Stockholm och andra större städer, men alldeles icke hvad angår landsbygden, der befolkningen sjelf bakar sitt bröd.

När jag yrkar bifall till Utskottets förslag, skall jag bedja att få belysa förhållandet med ett exempel ur verkligheten. Det finnes i min trakt en enka med tre minderåriga barn, som åtnjuter understöd af fattigvården. Hennes och barnens sammanlagda arbetsförtjenst har gått upp till en årsinkomst af 274 kronor utom husrum och vedbrand. Hon konsumerar för sig och sin familj 80 skålpund hvetemjöl och 920 skålpund rågmjöl pr år. Detta gör tillsammans 1,000 skålpund eller 425 kilogram mjöl. Den nu föreslagna tullsatsen skulle således ålägga henne en skatt af 4 kronor 25 öre per år.

Detta exempel är för mig alldeles till fyllest att yrka bifall till Utskottets förslag.

Herr L. J. Larsson: Här borta i vrån är man så insnärjd bland vänner till skyddstullar, att jag undrar, om de icke rent af komma att skjuta ihjel mig, om jag yttrar en annan åsigt, men jag riktigt blyges för, att man skall begära skydd för produkter från qvarnar, för hvilka man i allmänhet får drifkraften gratis. Kan uppländingen, som ofta får köpa sin drifkraft, mala för endast agnarna, kunna väl vi det desto mera, som hafva så lätt att få drifkraft till våra qvarnverk. Jag vill åtminstone icke, att det skall stå i protokollet, att jag samtyckt till dessa åtgärder, och anhåller således om bifall till Kongl. Maj:ts förslag.

Herr Anders Svensson i Lösen: Här har ordats så mycket och vidt i denna sak, och man har från ena sidan framhållit, att den, som har den uppfattningen, att malen spanmål bör beläggas med någon tull, också vill fördyra brödet för den fattige. Af det myckna, som blifvit yttradt, såväl här inom Kammaren som inom Utskottet, har jag för min del dock icke blifvit öfvertygad om, att man genom en sådan tull i verkligheten fördyrar brödet.

Jag tror, att det var Herr Gumælius, som yttrade, att han talat med en qvarnegare och dertill en stor qvarnegare, som sagt, att de icke hafva någon nytta af denna tull utan betacka sig för den. Jag vill upplysa, att jag också helt nyligen talat med en qvarnegare i min hemort, och det var en person, som sköter sin affär både väl och praktiskt, och han sade, att det var ganska önskvärdt samt för deras industri förmånligt att få ifrågavarande tull. Jag vet särskildt, att nämnda qvarnanläggning gick med stor svårighet, och att dess egare ingalunda skar guld med tälknif.

Här yttrades af en annan talare såsom olämpligt, att danska kapital flyttades öfver sundet, och att danskarne byggde qvarnar. Ja, det veta vi väl, att vi äro kapitalfattiga, och skulle vi endast hafva använt svenskt kapital för våra anläggningar, då hade icke mycket blifvit gjordt under de sista 20 å 30 åren i vårt land. Jag undrar, hvilken utveckling våra jernvägar och andra stora anläggningar hade fått, om vi icke haft tillgång på utländskt kapital. För öfrigt anser jag det icke vara af någon betydelse, om danskar flytta öfver till

*Angående
tull å Span-
mål.
(Forts.)*

Angående
tull å Span-
mål.
(Forts.)

Sverige och bygga qvarnar, när de få betala skatt både till staten och kommunen, och arbetaren genom dem har sitt bröd.

När det är en näring, som verkligen behöfver ett skydd, så vill jag också vara med om att skydda den. Jag yrkar således bifall till reservanternas förslag.

Herr Magnusson: Herr Talman! Mine Herrar! Jag har endast begärt ordet för att få till protokollet antecknad, att jag kommer att yrka bifall till Kongl. Maj:ts proposition. Men medan jag har ordet, skall jag be att få inlägga en protest mot Herr Boström. Jag har, såsom det heter på det finare språket, låtit mig berättas, att han är en stor egendomsegare, och tro mig, mine Herrar, det är de som hafva fördel af spanmålstullen, ty vi små jordbrukare hafva de flesta år litet eller ingen spanmål att afsätta, utom vårsäd, och på den är ju här ej någon tull ifrågasatt. Såväl städernas som landets befolkning måste således hos de större jordbrukarne köpa sitt behof af spanmål äfven om de icke kunna få den till rimligt pris, utan måste betala den aldrig så högt.

Här har talats om att det importeras så mycket spanmål. Jag kan icke tro, att vi äro så dumma, att vi dränka den spanmål vi icke behöfva, och icke importera vi om vi tro att vi icke behöfva. Hafva vi fått en dålig skörd, så måste vi visserligen importera, men icke importera vi väl mer än vi anse oss kunna förbruka. Det är naturligt.

Jag skulle gerna vilja bemöta den ärade talaren på dalabänken. Han klandrade flere föregående talare därför att de i sina yttranden inblandat så mycket som icke hör till den sak, hvarom nu är fråga. Det förundrade mig därför att höra honom, då han nyss hade ordet, tala om bränvin. Jag skulle visserligen önska att bränvinsdrickandet minskades och skall gerna vara den ärade talaren behjelpig i hans bemödanden att afskaffa städernas bränvinsmonopol, men detta är en fråga som icke heller hör hit.

Jag yrkar bifall till Utskottets förslag.

Sedan öfverläggningen härmed förklarats slutad, gäfvos propositioner, enligt de gjorda yrkandena, såväl på bifall till Utskottets hemställan som ock på antagande af reservanternes ifrågavarande förslag; och fann Herr Talmannen svaren hafva utfallit med öfvervägande ja för den förra meningen. Som votering begärdes, blef en så lydande omröstningsproposition uppsatt, justerad och anslagen:

Den, som godkänner hvad Bevillnings-Utskottet hemställt i 38:de punkten af Betänkandet N:o 10, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Kammaren i förevarande afseende beslutat, att rubriken "spanmål" skall i tulltaxan erhålla följande lydelse:

"Spanmål, alla slag:

omalen fri
malen 1 kilogram 1 öre."

Omröstningen anställdes och utföll med 111 ja mot 72 nej, i följd hvaraf Utskottets hemställan blifvit af Kammaren bifallen.

I anseende till den långt framskridna tiden afbröts nu föredragningen af Bevillnings-Utskottets förevarande betänkande, för att åter fortsättas i morgondagens sammanträde.

§ 2.

Till bordläggning anmäldes:

Stats-Utskottets Utlåtanden och Memorial:

N:o 12 b, angående Kongl. Maj:ts förslag i fråga om väg- och vattenbyggnadsstaten m. m.;

N:o 45, i anledning af gjord framställning angående förbättring af kassabokhållarens i Riksgäldskontoret löneförmåner samt förhöjning af anslaget för extra arbeten m. m. i Riksgäldskontoret.

N:o 46, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition om pension för Direktören å Tjurkö, Majoren O. Th. Sundholms enka och understöd åt hans tre omyndiga barn;

N:o 47, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition angående afsöndring af jord från indragna profossbostället Lilla Flittered i Skaraborgs län till planteringsland för folkskola inom Gustaf Adolfs församling;

N:o 48, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition angående efterskänkande af kronans rätt till danaarf efter kusken Jan Erik Eriksson;

N:o 49, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition angående efterskänkande af kronans rätt till en del af danaarfvat efter affidne Grosshandlaren F. V. von Stjernemans hustru Mary English Hamilton;

N:o 50, i anledning af väckt motion i fråga om vidtagande af åtgärder för återvinnande till kyrkorna af för andra ändamål anordnad kyrkotionde;

N:o 51, med förslag till sammanjemkning samt voteringspropositioner i anledning af Kamrarnes skiljaktiga beslut vid Stats-Utskottets Utlåtande N:o 41, angående inrättandet af en domänstyrelse m. m.; och

N:o 52, i anledning af väckt motion angående eftergift för viss tid af den åtskilliga bergslagshemman eller hyttor inom Vestmanlands, Örebro och Vermlands län ålagda förhöjning i mantalsräntan;

Bevillnings-Utskottets Memorial N:o 11, i anledning af Kamrarnes dels skiljaktiga beslut, dels återremiss i vissa delar af Bevillnings-Utskottets Betänkande N:o 7, angående vilkoren för tillverkning af bränvin;

Samma Utskotts Betänkande N:o 12, i anledning af Kongl. Maj:ts nådiga proposition angående nedsättning i bevillningen för utländske

eller andra här i riket icke mantalsskrifne handlande och handels-expediter.

Lag-Utskottets Utlåtanden:

N:o 53, i anledning af väckt motion med förslag till förändrad lydelse af §§ 1, 3 och 4 i förordningen i afseende på handel om lösören, som köparen låter i säljarens vård kvarblifva, den 20 November 1845; och

N:o 54, i anledning af väckt motion om tillägg till § 13 i förordningen angående jords eller lägenhets afstående för allmänt behof den 14 April 1866; samt

Andra Kammarens Första Tillfälliga Utskotts Utlåtande N:o 7 (i samlingen N:o 13), med anledning af väckt fråga om ändring af förordningen den 6 Augusti 1881 angående förbud mot lotterier.

Dessa ärenden skulle uppföras främst å den föredragningslista, som för morgondagens sammanträde komme att upprättas.

Kammarens ledamöter åtskildes kl. $\frac{3}{4}$ 12 på natten.

In fidem

H. A. Kolmodin.